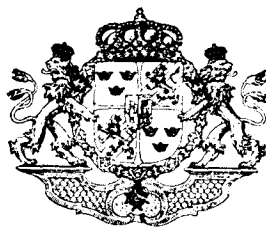

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN VID MARINEN

1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928

AV

MARINÖVERLÄKAREN

STOCKHOLM 1928
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

INLEDNING

TILL

**Hälso- och sjukvården vid marinen / Marinöverläkaren. – Stockholm, 1912-1943. - (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1911/12-1942.
1911/12-1942 med innehållsförteckning på franska. –
1911/12-1912/13 även med sammanfattning på franska.**

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskollégii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskollégium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

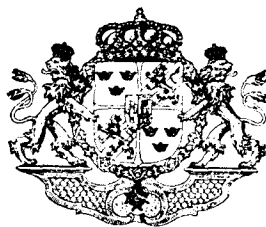
Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsförvaltning. – Stockholm : 1944–1970. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1943-1969.
Årg. 1943-1944 med titel: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvården vid marinen. 1927 1/10-30/9 1928. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN VID MARINEN

1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928

AV

MARINÖVERLÄKAREN

STOCKHOLM 1928
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

A. Berättelse.

	Sid.
1. Läkarpersonalen	8
2. Sjukvårdspersonalen	9
3. Sjukvårdslokalerna	9
4. Sjukvårdsmaterielen	9
5. De sanitära förhållandena i land	10
6. De sanitära förhållandena till sjöss	12
7. Organisationsfrågor	14
8. Sjukligheten å flottans stationer	14
9. Verksamheten å flottans sjukhus	16
10. Sjukligheten ombord	17
11. Sjukligheten vid kustartilleriet	18
12. Tandvården	19

B. Tabeller.

Tab. 1 a. Sjukligheten å stationerna inom flottans stam	22
» 1 b. Sjukligheten bland daglönare vid flottans stationer	22
» 2. Sjukligheten bland värnpliktiga vid flottans stationer	23
» 3 a. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland flottans stam och beväring å stationerna	23
» 3 b. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland daglönare vid flottans stationer.....	24
» 4. Döda och dödsorsaker vid flottans stationer (daglönare undantagna)	25
» 5 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom och yttre skador vid flottan	25
» 5 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av sjukdom och yttre skador vid flottan	25
» 6 a. Vårdade vid flottans sjukhus i Karlskrona, medicinska avdelningen.....	26
» 6 b. Vårdade vid flottans sjukhus i Karlskrona, kirurgiska avdelningen	30
» 7 a. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å intagna patienter	35
» 7 b. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å polikliniskt behandlade patienter...	38
» 8. Sjukligheten under flottans övningsexpeditioner	39
» 9. De viktigaste sjukdomsgrupperna under flottans övningsexpeditioner	40
» 10. Döda och dödsorsaker under flottans övningsexpeditioner	40
» 11. Sjukligheten inom kustartilleriets stam	42
» 12. Sjukligheten bland värnpliktiga vid kustartilleriet	42
» 13. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland kustartilleriets stam och beväring	43
» 14. Döda och dödsorsaker vid kustartilleriet	44
» 15 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom och yttre skador vid kustartilleriet.....	44
» 15 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av sjukdom och yttre skador vid kustartilleriet	44
» 16. Revaccinationen år 1927	45
» 17. Tandvården	45
» 18. Allmän sammanställning av sjukligheten och sjukdomarna vid marinen	46

C. Bilagor.

1. Föreskrifter angående åtgärder vid fall av smittosamma sjukdomar i marinens kaserner	55
2. Föreskrifter angående åtgärder vid fall av smittosamma sjukdomar ombord	58

TABLE DES MATIÈRES

A. Rapport.

	Pag.
1. Les médecins	8
2. Les infirmiers	9
3. Les locaux du service de santé	9
4. Le matériel de santé	9
5. Les conditions d'hygiène à terre	10
6. Les conditions d'hygiène à bord	12
7. Des cas d'organisation	14
8. Les maladies dans les stations de la flotte	14
9. L'activité dans l'hôpital maritime	16
10. Les maladies à bord	17
11. Les maladies dans l'artillerie de côtes	18
12. Les soins dentaires	19

B. Tableaux.

Tabl. 1 a. État des malades dans les stations parmi les corps de la flotte	22
» 1 b. État des malades parmi les ouvriers des arsenaux de la flotte	22
» 2. État des malades dans les stations parmi les conscrits de la flotte.....	23
» 3 a. Les principaux groupes de maladies parmi les corps de la flotte et les conscrits dans les stations	23
» 3 b. Les principaux groupes de maladies parmi les ouvriers des arsenaux.....	24
» 4. Mortalité et causes de décès dans la flotte (ouvriers des arsenaux exceptés)	25
» 5 a. Réformés des corps de la flotte pour cause de maladie ou de traumatisme externe	25
» 5 b. Réformés des conscrits de la flotte pour cause de maladie ou de traumatisme externe	25
» 6 a. Relevé des malades de l'hôpital de la flotte à Karlskrona, section médicale	26
» 6 b. Relevé des malades de l'hôpital de la flotte à Karlskrona, section chirurgicale	30
» 7 a. Relevé de l'hôpital de la flotte à Karlskrona concernant les opérations sur les malades entrés	35
» 7 b. Relevé de l'hôpital de la flotte à Karlskrona concernant les opérations sur les malades pas entrés	38
» 8. État des malades à bord	39
» 9. Les principaux groupes de maladies à bord	40
» 10. Mortalité et causes de décès à bord	40
» 11. État des malades parmi les corps de l'artillerie de côtes	42
» 12. État des malades parmi les conscrits de l'artillerie de côtes.....	42
» 13. Les principaux groupes de maladies parmi les corps et les conscrits de l'artillerie de côtes	43
» 14. Mortalité et causes de décès dans les corps de l'artillerie de côtes	44
» 15 a. Réformés des corps de l'artillerie de côtes pour cause de maladie ou de traumatisme externe	44
» 15 b. Réformés des conscrits de l'artillerie de côtes pour cause de maladie ou de traumatisme externe	44
» 16. La revaccination l'an 1927	45
» 17. Les soins dentaires.....	45
» 18. Relevé général des malades et des maladies dans la marine.....	46

C. Appendices.

1. Instruction concernant les mesures à prendre en cas des maladies épidémiques dans les casernes de la marine	55
2. Instruction concernant les mesures à prendre en cas des maladies épidémiques à bord	58

BERÄTTELSE

TILL KONUNGEN.

I enlighet med nådiga instruktionen för marinöverläkaren får jag härmed i underdånighet avgiva årsberättelse över hälso- och sjukvården vid marinen för tiden 1 oktober 1927—30 september 1928.

1. Läkarpersonalen.

Omsättningen inom marinläkarkåren har varit följande.

Antal enl. stat och nåd. brev	Beställningar	Ledigheter			Sum- ma	Åter- besatta	Vakan- ta den 30 sept. 1928
		den 1 okt. 1927	under året genom				
			be- för- dran	av- sked			
1	Marinöverläkare	—	—	—	—	—	—
3	Förste marinläkare	—	—	—	—	—	—
6	Marinläkare av första graden	—	—	1	1	1	—
16	» » andra »	—	1	4	5	3	2
8	Marinläkarstipendiater	1	1	2	4	4	—
12	» över stat	—	2	4	6	5	1
46	Summa	1	4	11	16	13	3

Äldste läkarebefattningen vid Karlskrona kustartilleriregemente har fortfarande bestritts på förordnande, enär den för befattningen avsedde beställningshavaren tjänstgör vid Vaxholms kustartilleriregemente, vilket på grund av ännu skilda förläggningsplatser behöver två läkare.

Å övergångsstat äro två marinläkare av första graden uppförda. Båda hava varit inkallade till tjänstgöring, den ene å flottans station i Stockholm, den andre å Nya varvet i Göteborg.

Marinläkarkåren i flottans reserv räknade vid redovisningsårets slut 96 marinläkare och 3 marinläkarstipendiater.

Fackutbildningskurs har den 10 januari—29 februari 1928 genomgått å flottans station i Karlskrona av fyra marinläkarstipendiater över stat.

Såsom jag uti näst föregående årsberättelse framhållit, hava de för sjötjänst avsedda marinläkarna efter den nya marinorganisationens genomförande fortfarande måst tagas i anspråk i genomsnitt omkring en månad utöver den av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen godkända medeltjänstgöringstiden om tre månader för år. Behovet av marinläkare är alltså fortfarande större än personaltillgången. Detta ökade behov har under året ej alls kunnat bestridas genom inkallande av reservpersonal på sätt Eders Kungl. Maj:t medgivit, beroende på att någon frivillig anmälan till tjänstgöring från denna personals sida icke förekommit. Enär vidsträcktare användning av värnpliktiga läkare ingår i den nya organisationen, torde redan nu anledning föreligga att öka antalet vid marinen årligen inskrivna sådana värnpliktiga från hittillsvarande 8 till 12. Jag har gjort framställning därom till chefen för marinstaben.

Den för flottans sjukhus och länslasarett i Karlskrona gemensamma röntgenläkarebefattningen är fortfarande tillsatt på förordnande. Då

emellertid Blekinge läns landsting numera från sin sida beviljat ökade löneförmåner om 4 000 kronor jämte 35 % dyrtidstillägg ävensom ålders- tillägg och röntgenläkaren f. ö. erhållit lasarettsläkares tjänsteställning, torde utsikter förefinnas att få platsen besatt med ordinarie innehavare.

Ögonundersökningar och ögonbehandlingar på flottans station i Stockholm hava verkställts av läkare vid marinläkarkåren i flottans reserv.

En marinläkare av andra graden har med bidrag från riksstatens anslag till resestipendier åt marinläkare vid marinläkarkåren inom italienska marinen studerat bl. a. tuberkulosen och därmed sammanhängande förhållanden.

För särskilt, mobiliseringsberäkningar avseende uppdrag har en marinläkare av andra graden tjänstgjort i marinförvaltningen.

2. Sjukvårdspersonalen.

Fastställda utbildningskurser hava hållits vid de olika sjukvårdsanstalterna för 19 stamanställda och 9 värnpliktiga sjukvårdare.

I berättelsen för redovisningsåret 1926—1927 anmälde jag, att de värnpliktiga sjukvårdare, som inställt sig till tjänstgöring vid marinen, understigit föreskrivet antal. Jag har härom avlåtit skrivelse till chefen för marinstaben. Även i år har samma brist yppat sig i avseende å flottans station i Karlskrona.

3. Sjukvårdslokalerna.

Flottans sjukhus köksavdelning har, som anfördes i näst föregående årsberättelse, undergått en genomgripande reparation och försetts med nya maskinella anordningar. Ett särskilt för rensning av fisk, grönsaker och rotfrukter m. m. anordnat rum har emellertid hittills saknats. Till avhjälpande av denna brist har marinförvaltningen anvisat erforderliga medel. Lokal, lämplig för ändamålet, finnes i ekonomihusets bottenvåning med trappa ledande direkt ned från köksavdelningen.

I avseende å sjukvårdslokalerna torde för övrigt böra nämnas, att i sjukavdelningarna vid sjömanskårernas kaserner i Karlskrona och Stockholm åtskilliga smärre reparationer kommit till utförande.

4. Sjukvårdsmaterielen.

En större upphandling av förbandsmateriel har som vanligt verkställts för Karlskrona stations sjukvårdsförråd. Tillverkningen av förbandsartiklar har fortgått å flottans sjukhus därstädes.

Sedan provning ombord av de i närmast föregående årsberättelser omnämnda utländska fartygsbårarna slutförts och marinförvaltningen med ledning härav låtit tillverka tre bårar av ny lätt modell, hava dessa

överlämnats för vidare försök till högste befälhavaren över kustflottan, innan definitiv ny anskaffning sker av ifrågavarande bårar.

I avseende å undervattensbåtarnas instrument- och förbandslådor har en efter behovet lämpad ändring föreskrivits av marinförvaltningen.

5. De sanitära förhållandena i land.

Med stöd av generalorder nr 669/27 har jag utfärdat "Föreskrifter angående åtgärder vid fall av smittosamma sjukdomar i marinens kaserner". Föreskrifterna återfinnas såsom bil. 1 till denna berättelse.

I avseende å *flottans station och varv i Karlskrona* kvarstår önskemålet om nytt markentteri för sjömanskåren. I densammes kaserner har påbörjats ett omfattande reparationsarbete, vari bland annat ingår fortsatt inläggning av långeksgolv, nya fönsterplattor av järnplåt, målningsarbeten m. m. Skeppsgossekasernens exercishus har erhållit duschrum. I varvets lokaler har en mängd smärre förbättringar kommit till stånd i avseende å ventilation, anordnande av tvättställ och värmeledning, ny golvbeläggning m. m. I några av boställena å stationen har införts centraluppvärmning.

Vad beträffar *flottans station och varv i Stockholm*, så anför förste läkaren fortfarande de sedan åtskilliga år framhållna och med förläggningsfrågans alltjämt uppskjutna läge sammanhängande missförhållandena, att logementsfartyget "Vanadis" ännu utnyttjas såsom kasernfartyg samt att värmeledning saknas i kasernerna I och II. Tvättrummen i kasern III hava erhållit golv av refflade tilesplattor. Kasernköket ter sig nu efter avslutad ombyggnad och reparation tillsammans med matsalen i ett tilltalande skick. Högvaktsbyggnadens reparation är avslutad, och reparation av badinrättningen pågår. Å varvet hava sjöreservens och ekipagedepartementets lokaler undergått en grundlig reparation. Marinförvaltningen har anslagit medel till ny avträdesbyggnad för personalen å byggnadsdepartementet och sjöreserven m. fl. I övrigt hava åtskilliga hygieniska förbättringar införts i varvets verkstäder och andra lokaler.

Då marinförvaltningen och chefen för marinstaben hade att avgiva gemensamt underdånigt utlåtande över "Betänkande och förslag rörande skeppsgossekårens i Marstrand blivande förläggning", anförde jag följande skiljaktiga mening.

"Det av myndigheterna utarbetade, avsevärt förbättrade förslaget till kårens förläggning i Marstrand erbjuder beträffande vattenfrågan ur hygienisk och säkerhetssynpunkt dock avsevärda brister. Vattenfrågan kan med hänsyn till nutidens fordringar ej lösas på ett tillfredsställande sätt i Marstrand, enär staden saknar vattenledningsverk. Risk föreligger för kontaminering av de i myndigheternas förslag ingående brunarna, cisterner och reservoarer. Vattentillgången kan också vid större tillfälliga behov komma att visa sig otillräcklig. Då skulle transport

med vattenbåt med alla därav följande olägenheter behöva tillgripas och vattnets renhet i motsvarande mån sättas i fara. Vanliga varmbad med färskvatten kunna ej anordnas, något varav skeppsgossarnas hudvård givetvis fortfarande skulle komma att lida. Under sommarmånaderna äro de hänvisade till uteslutande salta bad och synas därför åtminstone under vintrarna kunna göra anspråk på vanliga färskvattensbad. Upprepade fartygsendemier av furunkulos, synbarligen härrörande av denna orsak, ha under senare år uppträtt å skeppsgossefartygen. Å Nya Varvet finnes både vattenledning från Göteborgs vattenverk och ett i gott skick varande vanligt varmbadhus.

Vad beträffar de i myndigheternas förslag ingående eldsläckningsanordningarna, så erbjuda de ingalunda den trygghet, som bör fordras för en permanent kasernförläggning. Vattentillgången är baserad på vattnet i en öppen vallgrav och elektriska pumpanordningar. Någon fast brandkår finnes ej i Marstrand. Den föreslagna kasernen ligger på ett alldeles osedvanligt sätt utsatt för den i Marstrand ofta särskilt stormiga havsvinden. Ett litet fel å de elektriska ledningarna till pumpverket eller om rör och slangdelningar tillstoppas av uppsugen smuts, slam eller andra föremål, såsom fallet var vid den senaste stora eldsvådan å Ronnebygatan i Karlskrona beträffande varvets flodsprutas slangsystem, kan leda till att ett dylikt eldsläckningssystem ej fungerar. Nya Varvet däremot är försett med ständig vattentillgång från Göteborgs vattenverk och har tillgång till detta samhälles skolade brandkår.

I den av myndigheterna föreslagna Marstrandskasernen är rumsdjupet i logementen för stort och fönstren placerade alltför högt över golven för att tillfredsställande dagsbelysning skall åstadkommas.

Den av de sakkunnige framhållna moraliska vådan med hänsyn till en förläggning å Nya Varvet i Göteborgs omedelbara närhet torde vara betydligt överdriven. En av mig gjord undersökning beträffande sjukligheten i könssjukdomar vid Älvsborgs kustartillerikår för de senaste tio åren visar, att dessa sjukdomar, procentuellt beräknade å manskapsstyrkan, i medeltal icke ens uppgått till hälften av motsvarande siffror för flottans station i Stockholm. De sakkunnige frukta synbarligen befolkningen i Majorna och dylika kvarter i Göteborg. De närmast intill i Nya Varvet gränsande bebyggda områdena utgöras emellertid av små villasamhällen av en helt annan karaktär och med helt annan befolkning. I denna fråga anser jag för övrigt, att det är bättre för skeppsgossarna att under god vård och övervakning lära sig motstå de frestelser av åsyftat slag, som en större stad erbjuder, än att hållas alldeles isolerade i en småstad på en avsides belägen ö såsom Marstrand. Övergången till det friare livet efter karlskrivningen måste i det senare fallet medföra större vådor. Till fördel för en förläggning å Nya Varvet tala också de möjligheter till umgänge med anhöriga och bekanta familjer i Göteborg, som givetvis på grund av stadens befolkningssiffra måste

förefinnas för åtskilliga skeppsgossar. Saknaden av familjeumgänge har framhållits beträffande förläggningen till Marstrand.

Då en förläggning till Marstrand även med de av myndigheterna föreslagna förbättringarna såväl ur hygienisk som säkerhetssynpunkt i åtskilliga avseenden måste anses i viss grad primitiv och då marinen i Nya Varvets nu utrymda kasernetablissemment förfogar över tidsenliga och de föreslagna i alla avseenden överlägsna förläggningsutrymmen, expeditiionslokaler, exercishus, skollokaler, varmbadhus, sjukhus, matinrättning, idrottsplats m. m., som alla väl lämpa sig för den nu till Marstrand förlagda skeppsgossekåren, samt vidare kostnaderna för en förläggning till Nya Varvet avsevärt understiga en förläggning till Marstrand, anser jag, att, när det nu rör en permanent inkasernering, och med instämmande i kommandör Häggs reservation, endast Nya Varvet kan komma i fråga såsom blivande förläggningsplats av den nu till Marstrand förlagda skeppsgossekåren.“

Riksdagen beslöt, att skeppsgossekåren skulle förläggas i Marstrand och marinförvaltningen anbefalldes sedermera att utarbeta förnyade ritningar och förslag till kasern i en av fästningens donjoner inom den av riksdagen anvisade kostnadssumman och på basen av sakkunniges och myndigheternas föregående utredning. På mitt förslag har marinförvaltningen låtit granska förslaget till vattenförsörjningen i det tillämnade kasernetablissemmentet genom teknisk expert. Av denna granskning har framgått, att vissa såväl filtrerings- och kloreringsanordningar äro oundgängligen nödvändiga, om den av Marstrands stad uppgjorda planen för vattenförsörjningen i den föreslagna skeppsgossekasernen skall kunna följas.

Med hänsyn till kustartilleriets förläggningar, så måste från hygienisk synpunkt snar förflyttning emotses till tidsenliga lokaler av Vaxholms kustartilleriregementes nu till kastellet utdömda kaserner förlagda bataljon.

Rörande den personliga hygienien och näringstillståndet hos manskapet, beklädnaden, proviantförhållandena och den utspisade kosten jämte ordning och renlighet inom kasernetablissemmenten vid marinens förläggningar i land har jag vid företagna inspektioner ej haft anledning att framställa några anmärkningar av betydelse.

Företagen revaccination redovisas i enlighet med lagen om skyddskoppympling för kalenderår. Tabell 16 upptager antal och resultat av under år 1927 utförda ymplingar.

6. De sanitära förhållandena till sjöss.

Stabsläkare har under hela året varit kommenderad i högste befälhavarens över kustflottan stab. Liksom förut hava ombord kommenderade läkare, där så kunnat ske, handhaft hälso- och sjukvården å flera till samma förband hörande fartyg.

Vid under året företagna inspektioner har jag beträffande renligheten ombord, proviant, utspisad kost, beklädnad, besättningarnas fysiska kondition och personliga hygien samt sjukvårdslokaler och sjukvårdsmateriel endast haft anledning till erinringar beträffande förekomsten av kackerlackor å Sverigeskeppen i sådan utsträckning, att cyanvätebehandling erfordras.

Ny sjukvårds-stridstjänstinstruktion har utarbetats av stabsläkaren hos högste befälhavaren över kustflottan, undergått behörig granskning hos marinstaben och marinöverläkaren, samt under året fastställts.

Utredning har verkställts angående reservförbandsplatserna å Sverigedivisionens skepp. Erforderliga definitiva anordningar torde genom marinförvaltningens försorg komma att införas i samband med fartygens ombyggnad.

Med stöd av generalorder n:r 1132/08 har jag utfärdat nya "Föreskrifter angående åtgärder vid fall av smittosamma sjukdomar ombord" avsedda att ersätta reglemente för marinen del II bil. 8. Föreskrifterna återfinnas såsom bil. 2 till denna berättelse.

Marinförvaltningen har enligt nådigt bemyndigande fastställt ändringar i spisordningen för undervattensbåtvapnet att tills vidare gälla beträffande minskning av spisbrödsportionen och densammas förpackning samt ökning av frukt- och grönsaksransonen under vissa förhållanden.

Hos chefen för försvarsdepartementet har jag fäst uppmärksamheten på nödvändigheten att i avseende å främmande, till Stockholms ström förlagda örlogsfartyg lämna upplysning angående omöjligheten att för vanliga rengöringsändamål använda strömmens förorenade vatten ävensom att tillhandahålla sådana fartyg behövt rent färskvatten.

På grund av under året kommanderade stabs- och fartygsläkares reglementsenligt ingivna rapporter har jag gjort framställningar till marinförvaltningen beträffande:

torpedkryssarna *Örnen* och *Psilander*, om bristande utrymmen för maskinistunderofficerare genom att vissa underofficersmässar tagits i anspråk för sjökadetterna;

logementsfartyget *Freja*, om användningen av fartygets diskmaskin;

logementsfartyget *Niord*, om vissa hygieniska önskemål;

kanonbåten *Svensksund*, om behov av bättre ventilation och isolering mot kyla i eldarmässen samt förbättrade tvättrumsanordningar för trossbotten;

"*Sverige*"-skeppen, om färskvattenförsörjningen i tvättrummen och desammas beläggande med tilesplattor i stället för trätrall, dricksvattenfontänernas översyn, tätning av kolboxdörrar, förbättring av förbandsplatsernas reservbelysning, ändringar av ångledning till operationsavdelningen och durkavloppet från densamma samt av kojerna i sjukhytten;

undervattensbåtarna, om behov av korkfärgsisolering i vissa lokaler;

pansarkryssaren *Fylgia*, om ändringar av ventilationstrummornas inre mynningar, översyn av tvättrumsinredningen samt behov av cisterner för

rent saltvatten till evaporering före ingående i hamnar med mycket förorenat vatten;

övningsskeppen *Najaden* och *Jarramas*, om anordnande av direkta rörledningar i enlighet med marinförvaltningens föreskrifter för påfyllning av dricksvattentankarna;

övningsskeppet *af Chapman*, om ändring av spolpumpens läge samt uppsättande av ducker på däck;

undvikande ombord av *förorening å matbackarnes* undersidor vid uppställning i värmeskåpen;

expeditioner till varmare luftstreck, om behov av vita uniformsställ för besättningarna;

flygbåtarna, om anordningar till undvikande av olyckshändelser genom radioapparaternas generatorpropellrar;

sjukstugan å Märsgarn, om erforderliga hygieniska förbättringar, samt angående

för *transport av sjuka* från till Hårsfjärden förlagda fartyg erforderliga åtgärder.

7. Organisationsfrågor.

I nästföregående tvenne årsberättelser har jag framhållit otillförlitligheten av det för färgsinnesundersökningar stadgade Holmgrenska provet. För två år sedan föranleddes jag härav att göra framställning hos medicinalstyrelsen beträffande införande av en mera tillfredsställande metod för ifrågavarande undersökningar. Även i år hava liknande erfarenheter beträffande det Holmgrenska provets otillförlitlighet anförts av förste läkaren vid flottans station i Karlskrona. Han framhåller Ishiharas metod såsom betydligt överlägsen den Holmgrenska.

I marinstaben har under samråd med marinöverläkaren och arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse utarbetats förslag till "Bestämmelser för avlämnande från marinen av sårade och sjuka i krigstid".

8. Sjukligheten å flottans stationer.

På en sammanlagd personal om 11 656 man uppgår antalet sjukdomsfall enligt tabellerna 1 a och b samt 2 till 5 543. Medelstyrkan på stationerna närvarande per dag — daglönare inräknade — är emellertid endast 5 281 man, och medelsjukprocenten utgör 105, mot resp. 121 och 125 under de närmast föregående två åren. Sedan rätten till fri läkarvård i hemmen upphävts för officerare och underofficerare samt vederlikar, utvisar denna årsberättelses statistik blott en del av inom dessa personalgrupper inträffade sjukdomsfall.

Antalet insjuknade m. m. framgår av följande tabell. Att influensan i år endast uppträtt med 517 fall mot 1 120 näst. föregående år, har synbarligen bidragit att sänka medelsjukprocenten.

Personal	Medel- styrka per dag	Sjuka för året	Sjuk- dagar	Medel- sjuk- procent	Medeltal sjuk- dagar per sjuk	Medeltal insjuk- nade per dag	Sjukskrivna per dag	
							Medeltal	I procent av styrkan
Stam.....	2 530	2 129	35 554	84	12	5·7	97	3·8
Daglönare	2 135	1 888	25 678	88	14	5·1	70	3·2
Värnpliktiga	616	1 528	16 290	248	10	4·2	44	7·1
Summa	5 281	5 545	77 522	105	18	15·0	211	8·9

Sjukligheten har bland stampersonalen och daglönarna varit något större å Stockholms än å Karlskrona station, under det de värnpliktiga å Stockholms station uppvisa något mindre sjuklighet än å Karlskrona station.

Å tabell 3 a, som rör den militära personalen, märkas endast sporadiska fall av de vanliga akuta infektionssjukdomarna med undantag för influensa. Denna sjukdom har i år endast uppträtt med 384 fall, därav å Karlskrona station 217 och å Stockholms 167. Sjukdomsbilden var i allmänhet lindrig.

Av de farligare smittosamma sjukdomarna hava endast ett fall av epidemisk cerebrospinalmeningit och ett fall av paratyfus anmälts från sjömanskåren i Stockholm. De ledde ej till några sekundära insjuknanden. Det sistnämnda fallet stod i samband med en i Stockholm härskande paratyfusedemi sensommaren 1928.

Av smittosamma könssjukdomar upptager tabell 3 a från Karlskrona station 13 nyanmälda gonorrhoe-fall bland stammen och 6 bland de värnpliktiga, d. v. s. inom hela den till 5 612 man uppgående militära personalstyrkan 19 fall med en morbiditet av blott 0·3 %. Från Stockholms station angivas å nyssnämnda tabell 72 nyinträffade fall av gonorrhoe, därav 51 bland stammen och 21 bland de värnpliktiga. Morbiditeten i gonorrhoe för Stockholms stations till 3 402 man uppgående hela militära personalstyrka blir alltså 2·1 %. De två närmast föregående årens motsvarande morbiditetssiffror voro för Karlskrona station 0·6 och 0·5 och för Stockholms station 1·0 samt 1·6 %. Gonorrhoe-frekvensen är sålunda, även om den ökats å Stockholms station, dock fortfarande låg.

Vad beträffar syfilis, så rapporteras från Karlskrona station endast 1 och från Stockholms station 7 nyanmälda fall eller tillsammans 8 hos den militära personalen, utgörande morbiditetsprocenten för resp. stationer 0·02 och 0·2. De tre närmast föregående årens morbiditetssiffror i nyförvärvad syfilis hava för båda stationerna ej uppgått till mer än några få tiondels procent.

Av de med gonorrhoe och syfilis infekterade värnpliktiga hade som vanligt ett stort antal ådragit sig smittan före inyeckningen. Den profylaktiska behandlingen mot smittosamma könssjukdomar har fortfarande

anlåtats i ringa utsträckning och på grund av vissa permissionsförhållanden ej kunnat konsekvent genomföras. Å Stockholms station uppgivas 52 av de nyinsjuknade icke hava tagit behandling. Å Karlskrona station insjuknade efter 56 behandlingar ingen och å Stockholms station efter 201 behandlingar 14 man i könssjukdom.

Å tabell 3 a förekommande siffror rörande tuberkulosen visa 80 fall bland den militära personalen med 34 fall å Karlskrona och 46 fall å Stockholms station. De nyanmälda fallen utgöra å Karlskrona station 9 bland stammen och 1 bland de värnpliktiga samt å Stockholms station resp. 13 och 5 eller tillsammans å båda stationerna endast 28 fall mot 42 föregående år. Morbiditeten i nyinträffad tuberkulos uppgår å Karlskrona station för stammen till 0.21 och för de värnpliktiga till 0.04 %. Motsvarande siffror utgjorde förra året 0.15 och 0.24 %. På Stockholms station uppgår sagda morbiditetsprocent i år till 0.7 för stammen och 0.37 för de värnpliktiga. Förra årets motsvarande siffror voro 1.0 och 0.74 %. Önskemålet om omedelbart avskedande av alla tuberkulossjuka kvarstår. Sanatorievård har fortfarande anlåtats i stor utsträckning, å vardera av flottans stationer av 23 man tillhörande den militära personalen. Å Karlskrona station hava av dessa sjuka 11 och å Stockholms station 17 vårdats å läns- eller kommunala sanatorier.

Tabell 4 utvisar 11 dödsfall bland flottans stam och värnpliktiga, därav 4 i tuberkulos bland de förra. Den allmänna mortalitetsprocenten uppgår till 0.13 och i tuberkulos till 0.04.

Av tabell 5 a framgår, att 29 stamanställda avskedats på grund av kroppsfel, därav 12 till följd av tuberkulos. Den allmänna kassationsprocenten uppgår till 0.55 mot 0.53 närmast föregående år.

Enligt tabell 5 b, hava 67 värnpliktiga på grund av kroppsfel befriats från värnpliktens vidare fullgörande. De kasserade utgöra 1.7 % av totalstyrkan. Motsvarande siffra var närmast föregående år 2.3 %.

Beträffande sjukligheten bland de olika yrkesgrupperna får jag hänvisa till tabell 18.

Sjukligheten hos daglönarna framgår av tabellerna 1 b, 3 b och 18. Tabell 3 b utvisar, att bland dem å flottans stationer inträffat resp. 81 och 52 eller sammanlagt 133 fall av influensa. På Karlskrona station hava 14 och å Stockholms station 1 daglönare erhållit sanatorievård för lungtuberkulos.

9. Verksamheten å flottans sjukhus.

Av tabellerna 6 a och b framgår, att å flottans sjukhus i Karlskrona vårdats: å medicinska avdelningen 1 233 och å kirurgiska avdelningen 938, eller tillsammans 2 171 patienter. Å medicinska avdelningen hava avlidit 15 och å kirurgiska avdelningen 1, sammanlagt 16 patienter, varav 7 daglönare.

Underhållsdagarna fördela sig på olika kategorier av sjuka sålunda:

flottans stam	15 175
flottans värnpliktiga	8 121
kustartilleriets stam och värnpliktiga.....	3 399
armén	922
flygvapnet	1
daglönare	3 170

Summa 30 788.

Medelsjukhusvistelsen för varje sjuk uppgår till 10 dagar, och medeltalet sjuka för varje dag utgör 84.

Antalet å inskrivna patienter utförda operationer utgör 491 och polikliniska sådana 172.

Å röntgenavdelningen hava utförts 556 undersökningar.

10. Sjukligheten ombord.

Besättningsstyrkorna å rustade fartyg hava enligt tabell 8 uppgått till sammanlagt 4 641 man. Denna personal har emellertid endast delvis varit inmönstrad hela året. Medelbesättningsstyrkan per dag utgör 2 380 man. Å de rustade sjöstyrkorna hava 1 692 sjukskrivningar ägt rum. Av dessa patienter hava 633 avpolleterats och 1 059 vårdats ombord. Beräknad på medelbesättningsstyrkan per dag uppgår sjukprocenten till 71 mot 74 och 62 de två näst föregående åren. Antalet underhållsdagar för ombord vårdade uppgår till 6 057 med ett medeltal sjukdagar per sjuk av 5.7.

Tabell 9 upptager bland infektionssjukdomar 254 fall av influensa, de flesta å under sensommaren rustade fartyg. Av övriga akuta infektionssjukdomar torde jag få erinra dels om 1 fall av barnförlamning hos en kadett å pansarkryssaren "Fylgia", dels om en mindre epidemi av paratyfus om 20 fall å kustflottans till Hårsfjärden i september förlagda fartyg. Paratyfussmittan hade med all sannolikhet ombordkommit genom köttvaror från slakterier i Stockholm. Från liknande källa härrörde antagligen ett 15-tal samtida lindriga köttförgiftningsfall med bacillus Gärtner (paratyfustyp), vilka vållade svårigheter i avseende å diagnosen. På grund härav anlätades statens bakteriologiska laboratorium. Vid de serologiska och bakteriologiska undersökningarna upptäcktes 10 abortiva paratyfusfall, som ej varit sjukskrivna mer än en eller annan dag och tagits för "influensa" samt därefter återgått i tjänst. Några sekundärfall inträffade icke. Undersökningarna angående själva smittokällan voro vid redovisningsårets utgång ej avslutade.

Av de smittosamma könssjukdomarna har gonorrhoe uppträtt med 68 och syfilis med blott 7 fall. Beräknad på totala besättningsstyrkan utgör

årets morbiditet i gonorrhoe 1·4 %; fjolårets var 1·0 %. Motsvarande siffra för syfilis utgör i år 0·15 % eller alldeles densamma som föregående års.

Profylaxen mot smittosamma könssjukdomar har å pansarkryssaren "Fylgia" under dess vinterexpedition till avlägsnare farvatten använts 1 865 gånger. Endast 7 fall av gonorrhoe och 17 af ulcus molle inträffade bland dem, som tagit behandling. På samma fartygs sommar-expedition användes profylaxen 500 gånger; av de behandlade insjuknade endast 1 i gonorrhoe och 1 i ulcus molle. Å "af Chapman" lämnades 1 275 behandlingar; endast 2 fall av gonorrhoe inträffade hos de behandlade. Å kustflottan hava i hemlands farvatten behandlingar också använts i enlighet med föreskrifterna. De några dagar långa permissionerna vid veckoskiftet hava emellertid fortfarande försvårat profylaxens genomförande.

Av tuberkulos hava anmälts 27 fall. Om, oaktat tillförlitlig diagnos å lungtuberkulos i allmänhet ej kan ställas ombord, det rapporterade antalet fall lägges till grund för beräkning av morbiditeten för hela besättningsstyrkan, utgör sjukprocenten för tuberkulos 0·58, en siffra, som nära överensstämmer med föregående års, som var 0·53 %. De i tuberkulos insjuknade ingå efter avpolleteringen bland stationernas tuberkulosfall.

Tabell 10 utvisar endast 3 dödsfall under sjöexpeditionerna. Bland dem orsakades ett av drunkning.

11. Sjukligheten vid kustartilleriet.

Av tabellerna 11 och 12 framgår, att på en sammanlagd styrka om 3 355 man. stam och värnpliktiga, varav i medeltal 1 512 man förefunnits i tjänst per dag, inträffat 1 788 sjukdomsfall. Medelsjukprocenten för personalen utgör 111 — mot de två föregående åren 112 och 103.

Antalet insjuknade m. m. framgår av nedanstående tabell.

Personal	Medelstyrka per dag	Sjuka för året	Sjukdagar	Medelsjukprocent	Medeltal sjukdagar per sjuk	Medeltal insjuknade per dag	Sjukskrivna per dag	
							Medeltal	I procent av styrkan
Stam	850	702	5 111	83	7·2	1·9	14	0·8
Värnpliktiga	662	1 086	9 694	164	8·7	2·9	26	3·9
Summa	1 512	1 788	14 805	111	8·2	4·8	40	1·9

I augusti—september 1928 uppträdde influensa vid Karlskrona kustartilleriregemente med 211 fall. Epidemien rubriceras av äldste läkaren såsom mycket lidrig.

Efter en krigsövning i Stockholms skärgård uppträdde plötsligt inom den hemvändande styrkan om något över 1 000 man av Vaxholms kustartilleriregemente under dagarna 25—27 september 43 fall av diarrhoe med feber. Endast ett fåtal företedde påverkan av allmäntillståndet. Då paratyfus samtidigt var för handen i Stockholm och å kustflottan, misstänktes epidemien möjligen stå i samband därmed. Statens bakteriologiska laboratorium anlätades därför för undersökningar beträffande smittoämne och smittokälla. Då utryckning av en större kontingent värnpliktiga förestod den 28 september, utverkades nådigt beslut angående kvarhållande av de värnpliktiga tills vidare för undvikande av eventuell smittas spridand och i avvaktan på resultaten av nämnda undersökningar. Efter ett par dagar blev det klart, att en köttförgiftningsepidemi förelåg med bacillus Gärtner, varför de värnpliktiga hemförlovades den 30 september. Undersökningarna angående själva smittokällan voro vid redovisningsårets utgång ej avslutade.

De smittosamma könssjukdomarna förete liksom föregående år mycket låga siffror.

Vad beträffar tuberkulosen, så har den uppträtt med 13 fall, varav 10 nyanmälda, 5 tillhörande stammen och 5 de värnpliktiga. Bland de nyanmälda tillhöra 4 fall Karlskrona och 6 Vaxholms kustartilleriregemente. Beräknad på totalstyrkan uppgår morbiditetssiffran för i tuberkulos nyinsjuknade till 0.29 %. Motsvarande siffror för de två närmast föregående åren voro 0.32 och 0.49 %.

Såsom av tabell 14 framgår, hava 5 dödsfall inträffat. Den allmänna mortalitetssiffran för kustartilleriet är 0.14 %.

På grund av invaliditet hava enligt tabell 15 a endast 3 man vid Karlskrona kustartilleriregemente erhållit avsked. Kassationsprocenten utgör för stampersonalen 0.30 %.

Enligt tabell 15 b hava bland de värnpliktiga 13 man eller 0.54 % förklarats till krigstjänst oförmögna. Motsvarande siffra var föregående år 1.6 %.

12. Tandvården.

Utförda behandlingar uppgå till 9 715 och äro närmare angivna i tabell 17. Sistlidna år utfördes 10 437 behandlingar.

Tandbehandlingarnas antal har således från att under åren 1921—1926 i fortgående stegring nära nog hava femdubblats, i år minskats med omkring 700 fall. En jämförelse med tabell 16 för föregående år visar, att minskningen rör extraktioner. Densamma torde kunna anses utgöra ett tecken på börjande förbättring av tänderna.

Instruktionen för den å flottans station i Karlskrona anställde tandläkaren har underkastats vissa förändringar i avsikt att bättre anpassa verksamheten efter å förläggningssorten rådande förhållanden.

Värnpliktiga tandläkare hava tjänstgjort: å flottans station i Karlskrona under 8 och å flottans station i Stockholm under 10 månader samt å Vaxholms kustartilleriregemente under 40 dagar.

Stockholm den 30 november 1928.

Underdånigst

GUNNAR NILSON.

/ *S. Radhe.*

TABELLER

Tabell n:r 1 a. Sjukligheten å stationerna inom flottans stam
1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.

Stationer	Kvarliggande från 30/9 1927	Insjuknade							Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda.		Kvarliggande till 1/10 1928	Medeltal av personalstyrka per dag ¹	Personalstyrka	Sjukprocent	
		Ålder	Årstid					Friska och förbättrade			Döda.						
			Under 21 år	Över 40 år	Okt.—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni					Juli—Sept.					
																	31—40 år
Karlskrona station	6	773	281	30	30	382	438	160	134	19 984	1 120	1 113	1	2	4 3154	1 561	72
Stockholms station	31	471	415	55	37	237	438	202	101	15 570	1 009	984	9	7	9 2093	969	104
Summa	37	1 244	696	85	67	619	876	362	235	35 554	2 129	2 097	10	9	13 5247	2 530	84

¹ Uppgiften grundad på det ur de dagliga styrkebeskeden erhållna antalet underhållsdagar.

Tabell n:r 1 b. Sjukligheten bland daglönare vid flottans stationer
1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.

Stationer	Kvarliggande från 30/9 1927	Insjuknade										Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda				Kvarliggande till 1/10 1928	Medeltal av personal- styrka per dag	Personalstyrka	Sjnkprocent
		Ålder			Årstid				Friska och förbättrade	Döda	Åskedd för invaliditet										
		Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Okt.—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni						Juli—Sept.							
Karlskrona station ...	35	125	283	289	346	293	277	188	285	15 391	1 078	1 025	1	8	44 1754	1 293	83				
Stockholms station ...	15	33	213	186	363	245	273	139	138	10 287	810	788	—	7	15 886	842	97				
Summa	50	158	496	475	709	538	550	327	423	25 678	1 888	1 813	1	15	59 2640	2 135	88				

**Tabell n:r 2. Sjukligheten bland värnpliktiga vid flottans stationer
1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.**

Stationer.	Kvarliggande från 30/9 1927	Insjuknade						Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda			Kvarliggande till 1/10 1928	Personalstyrka	Antal mötesdagar	Medeltal av personalstyrka per dag ¹	Sjukprocent
		Ålder		Årstid						Friska och förbättrade	Avsked för invaliditet	Döda					
		Under 21 år	21 år och däröver	Oct.—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.										
Karlskrona station	—	575	371	105	421	216	204	11 095	946	897	46	1	2 245	8	4—525	353	268
Stockholms station	12	322	246	92	194	185	97	5 195	580	556	21	1	2 131	1	200	263	221
Summa	12	897	617	197	615	401	301	16 290	1 526	1 453	67	2	4 376	9	4—525	616	248

¹ Uppgiften grundad på det ur de dagliga styrkebeskeden erhållna antalet underhållsdagar.

**Tabell n:r 3 a. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland flottans stam och
beväring å stationerna 1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.**

Sjukdomar.	Karlskrona station			Stockholms station			Summa summarum
	Stam	Vpl.	Summa	Stam	Vpl.	Summa	
<i>Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar:</i>							
Septichæmia. Pyoseptichæmia. Abscessus.							
Phlegmone	32	14	46	22	12	34	80
Erysipelas	1	1	2	—	—	—	2
Scarlatina	—	1	1	—	1	1	2
Diphtheria	—	—	—	1	1	2	2
Morbilli	18	22	40	10	4	14	54
Rubeola	—	—	—	2	4	6	6
Parotitis epidemica	8	20	28	48	38	86	114
Influenza epidemica	87	130	217	114	53	167	384
Varicellæ	—	—	—	2	—	2	2
Paratyfus	—	—	—	—	1	1	1
Meningitis epidemica	—	—	—	—	1	1	1
Tuberculosis	23	11	¹ 34	38	8	² 46	80
Syphilis acquisita	1	14	³ 15	9	2	⁴ 11	26
Ulcus molle	1	2	3	—	—	—	3
Gonorrhœa	21	36	⁶ 57	30	8	⁶ 38	95
Malaria	2	—	2	—	—	—	2
Helminthiasis	—	—	—	1	—	1	1
Febris. Febricula	20	4	24	35	36	71	95
<i>Blodbildande organens samt blodets och ämnesomsättningens sjukdomar</i>	2	1	3	9	—	9	12
<i>Nervsystemets sjukdomar</i>	10	22	32	24	9	33	65
<i>Sinnessjukdomar</i>	—	5	5	2	—	2	7

¹ Därav nyanmälda 9 stam och 1 vpl. — ² Därav nyanmälda 13 stam och 5 vpl. — ³ Därav nyanmälda 1 stam. — ⁴ Därav nyanmälda 5 stam och 2 vpl (dessutom 5 vpl., poliklin. vårdade gamla fall). — ⁵ Därav nyanmälda 13 stam och 6 vpl. — ⁶ Därav nyanmälda 27 stam och 6 vpl. (dessutom poliklin. vårdade 24 nya och 12 gamla fall av stammen samt 15 nya och 7 gamla bland vpl.).

Sjukdomar	Karlskrona station			Stockholms station			Summa summan
	Stam	Vpl.	Summa	Stam	Vpl.	Summa	
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	22	30	52	9	12	21	73
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	188	148	336	117	83	200	536
<i>Matsmältningsorganens sjukdomar</i>	308	277	¹ 585	270	144	² 414	999
<i>Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar</i>	10	10	20	20	9	29	49
<i>Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar</i>	79	57	³ 136	51	40	⁴ 91	227
<i>Hud- och bindvävssjukdomar</i>	67	38	105	74	50	124	229
<i>Öronsjukdomar</i>	42	23	65	36	8	44	109
<i>Ögonsjukdomar</i>	4	7	11	3	2	5	16
<i>Svulster</i>	7	1	8	—	1	1	9
<i>Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador</i>	104	41	145	93	35	128	273
<i>Simulation och morbus nullus</i>	4	3	7	—	—	—	7
<i>Observationsfall</i>	66	52	118	23	19	42	160
Summa	1 127	970	2 097	1 043	581	1 624	3 721

¹ Därav halsfluss 212 stam och 191 vpl. ³ Därav akut ledgångsreumatism 30 stam och 18 vpl.

² » » 158 » » 102 » ⁴ » » » 1 » » 6 »

Tabell n:r 3 b. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland daglönare vid flottans stationer 1927 ¹/₁₀—³⁰/₉ 1928.

Sjukdomar	Karlskrona station	Stockholms station	Summa
<i>Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar:</i>			
Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone ...	21	10	31
Erysipelas	2	—	2
Morbilli	—	1	1
Parotitis epidemica.....	—	4	4
Influenza epidemica	81	52	133
Tuberculosis	¹ 31	² 2	33
Syphilis acquisita	³ 2	⁴ 3	5
Gonorrhœa	⁴ 2	⁴ 2	4
Malaria	—	1	1
Febris. Febricula	116	57	173
<i>Blodbildande organens samt blodets och ämnesomsättningens sjukdomar</i>	32	4	36
<i>Nervsystemets sjukdomar</i>	63	71	134
<i>Sinnessjukdomar</i>	2	—	2
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	28	19	47
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	⁵ 101	⁶ 177	278
<i>Matsmältningsorganens sjukdomar</i>	⁷ 183	⁸ 174	357
<i>Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar</i>	11	6	17
<i>Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar</i>	92	107	199
<i>Hud- och bindvävssjukdomar</i>	49	30	79
<i>Öronsjukdomar</i>	13	8	21
<i>Ögonsjukdomar</i>	9	4	13
<i>Svulster</i>	2	2	4
<i>Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador</i>	177	102	279
<i>Morbus nullus</i>	72	—	72
<i>Observationsfall</i>	5	1	6
Summa	1 094	837	1 931

¹ Därav nyanmälda 3. — ² Gamla fall. — ³ Därav nyanmälda 1. — ⁴ Nyanmälda. — ⁵ Därav halsfluss 60. — ⁶ D:o 67. — ⁷ Därav akut ledgångsreumatism 16. — ⁸ D:o 2.

Tabell n:r 4. Döda och dödsorsaker vid flottans stationer (daglönare undantagna) 1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.

Personal	Akuta infek- tionsjukdomar	Kroniska infek- tionsjukdomar (tuberkulos)	Kroniska infek- tionsjukdomar	Cirkulationsorga- nens sjukdomar	Andningsorga- nens sjukdomar	Njurarnas, urin- och könsorganens sjukdomar	Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador	Summa
Flottans stam	1	4	1	1	1	1	1	9
» värnpliktiga	2	—	—	—	—	—	—	2
Summa	3	4	1	1	1	1	1	11

Tabell n:r 5 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom och yttre skador vid flottans stationer 1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.

Sjukdomar	Karlskrona station	Stockholms station	Summa
Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)	9	3	12
Cirkulationsorganens sjukdomar	4	1	5
Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar	1	2	3
Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar	4	2	6
Öronsjukdomar	—	1	1
Ögonsjukdomar	2	—	2
Summa	20	9	29

Tabell n:r 5 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av sjukdom och yttre skador vid flottans stationer 1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.

Sjukdomar	Karlskrona station	Stockholms station	Summa
Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)	6	4	10
Nervsystemets sjukdomar	6	3	9
Sinnessjukdomar	2	—	2
Cirkulationsorganens sjukdomar	13	4	17
Andningsorganens sjukdomar	3	3	6
Matsmältningsorganens sjukdomar	3	4	7
Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar	1	1	2
Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar	8	1	9
Öronsjukdomar	1	1	2
Ögonsjukdomar	3	—	3
Summa	46	21	67

Nr	Sjukdomar	Officiärer och vederlikar	Underofficiärer och vederlikar	Manskap av								Summa sjukta	Daglönnare	Summa summanum		
				Flottan						Kustartilleriet					Armen	
				Stam			Värnpliktiga	Skjopsögosc-kåtern	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Däckavdeln.					Värnpliktiga
	II. Ålderdomssjukdomar.															
	Arteriosclerosis cerebri	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	
	IV. Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.															
21	Varfeber och variga inflammationer	—	—	—	—	2	1	2	—	2	—	7	3	10	3	
22	Ros.....	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	3	—	3	63	
25	Mässling	—	—	9	3	6	8	35	1	1	—	63	—	63	18	
26	Röda hund	—	—	1	—	2	1	9	2	3	—	18	—	19	99	
27	Pälsjuka	—	—	16	1	8	1	35	18	15	—	94	5	18	201	
	» därav med orchit	—	—	1	—	1	—	6	1	3	—	12	1	13	3	
29	Influensa	4	1	15	5	22	16	83	10	38	—	196	5	201	3	
31	Vattenkoppor	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	3	—	3	1	
36	Rödsot	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Dagionäre	Summa summan
				Flottan					Kustar-tilleriet							
				Stam					Armen							
				Däckavdeln.	Ekonomi- och Hanteringsavdeln.	Maskinavdeln.	Skeppsgosse-kåren	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Armen	Armen	Armen			
42	Tuberkulos	—	4	10	—	11	5	5	1	2	—	38	22	60		
	a. Lung-o. struhtuberkulos. Lungsot	—	4	10	—	11	5	4	1	2	—	37	22	59		
	e. Njurtuberkulos.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		
44	Syfilis:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	b. Förvärvat syfilis	—	—	13	—	16	—	14	—	—	—	23	—	23		
	Lues cerebrospinales	2	2	—	—	—	—	1	—	—	—	5	—	5		
45	Enkelt veneriskt sår	—	—	2	—	4	—	1	—	—	—	7	—	7		
	Lymphogranuloma inguinale	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2		
46	Dröppel och dess följsjukdomar ...	1	1	27	5	13	3	36	—	3	—	89	1	90		
55	Bandmasksjukdom	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		
	Ascaris	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		
	Meningitis serosa	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	2		
	Encephalitis lethargica.....	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2		
	V. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
58	Blodbrist (post hæmorrhagiam)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2		
60	Leukæmia myeloides chronica	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		
	Leukæmia acuta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2		
	Anæmia perniciosa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
	VIII. Nervsystemets sjukdomar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
82	Hjärnblödning. Hjärnuppmjukning	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2		
84	Eusidig förlämning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
94	Nervinflammation (Neuralgia)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	n. ischiad.	—	4	2	—	1	—	2	—	1	—	10	2	12		
	» n. supra-orbital...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1		
98	Fallandesot	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	1	5		
100	Neurasteni	—	1	3	—	—	1	8	2	4	—	19	2	21		
	IX. Sinnessjukdomar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Psyko-neuros	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	3		
	Insania manico-depressiva	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	2		
	Dementia senilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
	Imbecillitas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
	X. Cirkulationsorganens sjukdomar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
111	Hjärtäcksinflammation.....	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	4	—	4		
112	Akut hjärtinflammation:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	a. Endocarditis acuta	—	—	1	1	1	10	3	2	—	—	18	—	18		
113	Kroniska hjärtsjukdomar:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	a. Organiskt hjärtfel	—	—	3	1	2	1	10	—	—	—	17	2	19		
	b. Myocard. chron. Cardiosclerosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Cor adip.	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	3	2	5		
115	Kronisk degeneration och inflam-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	mation av pulsådrorna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		

¹ därav primaria 2. — ² d:o 2. — ³ d:o 3.

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglöpare	Summa summanum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam					Armen							
				Däckardeln.	Hantverkardeln.	Maskinardeln.	Ekonomi- och Hantverkardeln.	Skeppsgosse-kärnan	Värnplikiga	Stam	Värnplikiga	Armen	Summa sjuka			
	XI. Andningsorganens sjukdomar.															
125	Inflammation i struphuvudet	1	—	2	—	1	—	4	1	1	—	10	—	10		
128	Akut inflammation i luftstrupen och i luftrören	4	5	3	3	4	6	12	3	9	—	49	—	49		
129	Kronisk inflammation i luftstrupen och i luftrören	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	3		
130	Bronchiektasi	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
134	Akut lunginflammation:															
	a. Pneumonia crouposa acuta	3	—	5	3	2	4	6	2	6	3	34	4	38		
	b. Bronchopneumonia acuta	—	—	1	—	4	5	7	1	2	—	20	1	21		
138	Lungemfysem	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	5		
140	Lungsäcksinflammation	2	1	13	—	2	14	7	5	3	1	48	3	51		
	XII. Matsmältningsorganens sjukdomar.															
144	Akut inflammation i mandlarna och svalget	1	—	15	1	3	1	22	2	4	1	50	2	52		
145	Halsböld	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	4	—	4		
146	Förstoring av gommandlarna. Adenoïda vegetationer	—	—	—	1	—	3	4	—	—	—	8	—	8		
149	Angina Vincenti	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	5	—	5		
153	Akut mag- och tarminflammation:															
	a. Gastritis acuta	—	—	4	2	2	1	7	1	4	—	21	2	23		
	b. Enterocolit. acuta, Proctitis acuta	2	—	4	1	—	3	2	—	1	—	13	1	14		
154	Kronisk maginflammation	—	3	4	—	2	3	5	—	1	—	18	4	22		
155	Magsår. Duodenalsår	3	2	5	3	4	—	9	3	4	—	33	9	42		
	Ulcus pepticum jejuni	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1		
157	Funktionell magsjukdom	—	—	3	1	—	—	5	—	3	—	12	2	14		
	Jäsningsdyspepsi	1	2	3	—	4	2	6	1	3	—	22	—	22		
158	Kronisk tarminflammation:															
	a. Enterocolitis chronica	2	1	2	—	2	—	2	—	—	—	9	4	13		
	b. Proctitis chronica	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	2		
159	Blindtarmsinflammation	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	3	—	3		
168	Gulset	—	1	—	—	2	—	2	—	1	—	6	—	6		
	XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.															
173	Akut degeneration och inflammation i njurarna	—	—	3	1	1	1	6	—	4	—	16	2	18		
174	Kronisk degeneration och inflammation i njurarna	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	3	1	4		
180	Inflammation i urinblåsan	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	4	—	4		
	Albuminuria orthostatica	—	—	—	—	—	1	2	2	1	—	6	—	6		
	Balanitis	—	—	3	1	4	—	6	—	1	—	15	—	15		
184	Enuresis nocturna	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		
	XIV. Könnsorganens sjukdomar.															
185	Blåskörtelförstoring	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
187	Inflammation i testiklarna och bi-testiklarna	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2		

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Dagionare	Summa summarum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam					Värnpliktiga	Värnpliktiga	Stam	Armen				
				Däckssvdm.	Ekonomi- och Hantverksvdm.	Maskinavdeln.	Skeppsgosse-kärna	Värnpliktiga								
188	Hopsnörning av förhuden. (Phimosis. Paraphimosis.)	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	2		
	XV. <i>Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.</i>															
202	Muskelinflammation	—	1	1	—	—	1	3	—	2	—	8	9	17		
206	Akut ledgångsreumatism	2	—	3	—	—	9	17	20	1	2	54	4	58		
	Peliosis rheumatica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
207	Kronisk ledgångsreumatism	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	7		
212	Falsk ledställning:															
	a. Scoliosis	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		
	c. Pes varus et cet.	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	2		
	XVI. <i>Hudens sjukdomar.</i>															
217	Erythema multiforme et nodosum...	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	4	—	4		
222	Eczema	1	3	4	—	1	4	6	—	—	—	19	3	22		
223	Psoriasis	—	—	—	—	—	1	6	2	2	—	11	—	11		
231	Furunculosis. Furunculus	—	—	1	—	—	—	4	—	2	—	7	—	9		
236	Scabies	1	2	7	1	1	—	14	—	3	—	29	2	31		
240	Andra sjukdomar i huden	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	3	—	3		
	Pediculosis	—	—	1	1	2	2	3	—	—	—	9	—	9		
	Pityriasis rosea	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		
	XVII. <i>Öronsjukdomar.</i>															
243	Inflammation i mellanörat med komplikationer:															
	a. Katarrhal inflammation i mellanörat	—	—	1	1	2	1	1	—	—	—	6	—	6		
	b. Varig inflammation i mellanörat	—	—	—	2	—	—	2	—	1	—	5	—	5		
	XVIII. <i>Ögonsjukdomar.</i>															
273	Iritis, iridocyclitis	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	3	—	3		
300	Andra ögonsjukdomar	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2		
	XIX. <i>Stulster.</i>															
316	Carcinoma ventriculi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
	Observationspatienter	—	4	17	5	6	12	35	4	5	2	90	—	90		
	Allmän klenhet	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	8	—	8		
	Sjösjuka	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönnare	Summa sammanlagt
				Flottan					Kust-artilleriet							
				Stam			Varuppliktiga	Stam	Varuppliktiga	Armen						
				Däckavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.					Skeppsgosse-kårens					
94	VIII. Nervsystemets sjukdomar.															
	Nervinflammation. (Neuritis. Neuralgia)	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	
	X. Cirkulationsorganens sjukdomar.															
111	Hjärtäcksinflammation	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	
113	Kroniska hjärtsjukdomar:															
	a. Organiskt hjärtfel	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	
118	Blodåderbräck. (Varix)	—	1	5	—	2	—	11	2	2	—	23	1	24		
119	Blodpropp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
	XI. Andningsorganens sjukdomar.															
121	Inflammation i nässlemhinnan	—	—	1	1	2	—	5	—	3	—	12	4	16		
123	Inflammation i näsans bihålor	—	1	3	1	1	1	6	—	2	—	15	2	17		
	Deviatio septi nasi	—	1	1	1	1	—	6	2	1	—	13	2	15		
125	Inflammation i struphuvudet	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	2		
128	Akut inflammation i luftstrupen och i luftrören	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	3	—	3		
134	Akut lunginflammation:															
	a. Pneumonia crouposa acuta	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	3	—	3		
140	Lungsäcksinflammation	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
	Empyæma pleuræ	1	—	1	—	1	1	1	—	—	—	5	—	5		
142	Andra sjukdomar i andningsorganen	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	2		
	XII. Matsmältningsorganens sjukdomar.															
	Caries dent. universal	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2		
143	Inflammation i munhålan	2	—	1	—	—	—	2	—	—	1	6	—	6		
144	Akut inflammation i mandlarna och svalget	—	1	2	—	—	3	9	1	1	—	17	2	19		
145	Halsböld	—	—	2	—	5	4	16	1	3	1	32	1	33		
	Spottsten	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		
146	Förstoring av gommandlarna. Adenoida vegetationer	—	—	5	—	4	1	13	3	8	2	36	—	36		
153	Akut mag- och tarminflammation:															
	a. Gastritis acuta	—	—	1	—	3	3	2	—	—	—	9	—	9		
	b. Entero-colitis acuta. Proctitis acuta	—	—	2	—	1	1	3	—	—	—	7	—	7		
155	Magsår. Duodenalsår	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	4	—	4		
158	Kronisk tarminflammation:															
	a. Entero-colitis chronica	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
159	Blindtarmsinflammation	1	1	9	3	2	8	13	2	1	—	40	6	46		
160	Tarmhinder. Tarmvred	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
161	Bräck	—	1	4	1	2	1	11	—	1	1	22	2	24		
162	Andra sjukdomar i matstrupen, magsäcken och tarmarna	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1		
167	Gallsten	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederliker	Underofficerare och vederliker	Manskap av								Summa sjuka	Dagionare	Summa sammanrum
				Flottan					Kust-artilleriet					
				Stam			Värnpliktiga	Skeppssosse-kärna	Stam	Värnpliktiga	Armén			
				Duckarvdeln.	Ekonomi- och hanteringsvdeln.	Meskinavdeln.								
171	Bukhinneinflammation: a. Peritonitis acuta Fissura et contractura ani Abscessus ad anum Fistula ani Prolapsus recti	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
		—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
		—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.													
173	Akut degeneration och inflammation i njurarna	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
177	Njursten	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	3	1	4
183	Urinrörsförträngning	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1
	Albuminuria orthostatica	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1
	Hæmaturia	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
	XIV. Könsgorganens sjukdomar.													
185	Blåskörtelförstoring	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
187	Inflammation i testiklarna och bi-testiklarna	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	4	—	4
188	Hopsnörning av förhuden. (Phimosis, Paraphimosis.)	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	3	—	3
	Retentio urinæ	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2
	Retentio testis	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	2
189	Hydrocele	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	4	—	4
	Varicocele	—	—	—	—	1	1	5	—	2	—	9	—	9
	XV. Muskler, ledgångar samt bensystemets sjukdomar.													
202	Muskelinflammation	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
204	Inflammation i slemäckar. (Bursitis. Hygroma.)	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	4	2	6
205	Inflammation i ledgångar	—	1	6	—	2	3	4	—	—	—	16	2	18
206	Akut ledgångsreumatism	—	—	1	—	—	2	2	1	—	—	6	—	6
207	Kronisk ledgångsreumatism	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
209	Ledstyvhed	—	3	—	—	—	—	2	—	1	1	7	5	12
211	Ledmus	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
212	Falsk ledställning: a. Scoliosis	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
	c. Pes varus et cet.	—	—	3	—	—	2	3	—	—	—	8	—	8
213	Ben- och benhinneinflammation ...	—	1	4	—	5	—	3	1	6	1	21	11	23
	Morbus Schlatler	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	2
	» Kienbeck	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	3	—	3
216	Andra sjukdomar i muskler, ledgångar samt bensystem	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
	Exostosis	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Dagionare	Summa summanum
				Flottan					Kust- artilleriet							
				Stam				Värnplikliga	Stam	Värnplikliga	Armen					
				Däckavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Skeppsgosse- kårens									
XVI. Hudens sjukdomar.																
217	Erythema multiforme et nodosum...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	
222	Eczema	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	4	—	4	
227	Ulcus varicosum cruris.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
229	Acne	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
231	Furunculosis. Furunculus	1	—	—	1	2	4	3	—	3	—	14	—	14		
232	Carbunculus.....	—	1	3	—	—	—	—	—	—	1	5	—	5		
236	Scabies	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1		
239	Verruca	—	—	2	1	2	1	6	—	1	—	13	2	15		
	Inväxt nagel.....	—	—	8	1	6	4	7	—	—	—	26	1	27		
	Condyloma	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	6	—	6		
	Atheroma	—	—	6	—	3	—	2	1	1	—	13	1	14		
240	Hidradenitis	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	4	—	4		
	Cancer cutis.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
XVII. Öronsjukdomar.																
241	Sjukdomar i yttre hörselgången.....	—	1	2	1	—	—	2	—	—	—	6	—	6		
243	Inflammation i mellanörat med komplikationer:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	a. Katarral inflammation i mellanörat	—	—	5	2	7	4	11	2	—	—	31	1	32		
	b. Varig inflammation i mellanörat.....	—	1	3	1	3	3	7	—	1	—	19	4	23		
	c. Inflammation i vårtskottet	—	—	1	—	—	2	1	—	—	1	5	1	6		
	Morbus Ménièrei	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
XVIII. Ögonsjukdomar.																
250	Blepharitis	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	4	—	4		
251	Hordeolum	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		
252	Chalazion	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2		
258	Conjunctivitis	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	3	—	3		
262	Dacryocystitis phlegmonosa. Fistula sacci lacrymalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1		
263	Keratitis phlyctenulosa	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2		
264	„ ulcerosa	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1		
273	Iritis, iridocyclitis	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	3	1	4		
XIX. Skulster.																
315	Sarcoma	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
	Dermoid	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
	Keloid	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
	Osteom	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1		
XX. Andra sjukdomar.																
	Struma	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	M a n s k a p a r										Summa sjuka	Daglönare	Summa sammanrum
				Flottan					Kust-artilleriet							
				Stam			Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Armén						
				Dicksavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.					Skeppsge- skären					
XXI. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgifningar.																
327	Benbrott:	—	6	12	4	12	7	11	2	8	12	74	15	89		
	a. Enkelt benbrott.....	—	—	2	—	2	1	—	1	—	—	6	1	7		
328	Ledvridning. Ledvrickning	1	1	8	—	8	6	14	2	8	1	49	—	49		
329	Bristning. Krossning	1	2	8	1	2	2	12	4	6	3	41	6	47		
330	Stick-, skär-, hugg-, skott- eller kross-sår	—	2	9	1	3	6	10	1	6	3	41	12	53		
331	Brännskada	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	1	3		
333	Främmande kropp	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2	1	3		
	Hydrops traumat. articul.	3	—	1	—	1	—	—	—	—	1	6	2	8		
	Hjärnskakning	—	1	1	1	—	1	3	—	—	1	8	—	8		
	Meniskluxation	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	3	2	5		
	Hæmarthrosis	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	5	1	6		
	Cysta traumatica cicatr.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1		
	Morbus nullus	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	2		
	Observationspatienter	—	1	5	1	6	9	16	—	3	—	41	3	44		

Tabell nr 7 a. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona för 1927
 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928 angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda
 operationer & *intagna* patienter.

Sjukdom	Antal fall	Operation	Patienten utskriven			Anmärkningar
			frisk eller förbättrad	oförbättrad	död	
II.						
Chalazion.....	3	Exstirpation	3	—	—	
Corpus alien. orbitæ	1	Extraction	1	—	—	
Vulnus contus. oculi sin. cum infect.	1	Enucleatio bulbi	1	—	—	
III.						
Otitis media acuta	5	Paracentes	5	—	—	
Mastoidit. acuta.....	4	Uppmejsling	4	—	—	
» »	1	Secundärsutur.....	1	—	—	
» » op.	1	Revision	1	—	—	
Polyp. auris	1	Evulsio.....	1	—	—	
IV.						
Ethmoidit. acuta	1	Ethmoidektomia	1	—	—	
» chr. cum polyp.	1	» + evulsio polyp.	1	—	—	
Sinusit. max. ac.	3	Punktion + spolning.....	3	—	—	
» » chron.	2	Endonasal. trepanation.....	2	—	—	
» front. ac.	2	Op. enl. Kilian	2	—	—	
» » » cum perforatione	2	Incision + drän.....	2	—	—	
Rhinit. hypertroph.	11	Conchotomia	11	—	—	
Polyp. nasi	1	Evulsio.....	1	—	—	
Deviatio septi nasi	9	Resectio septi submucos.	9	—	—	
Varices » »	1	Bränning	1	—	—	
Ozaena + Perfor. septi nasi	1	Förstoring av perfor.	1	—	—	
V.						
Tonsillitis chronica	36	Tonsillectomia bilat.	36	—	—	
Angina phlegmonosa	21	Incision	21	—	—	
Vegetationes adenoid.	4	Abrasio.....	4	—	—	
Periostit. alveol.	6	Incision	6	—	—	
Tumor linguae	1	Exstirpation	1	—	—	
Sialoadenitis. supp. cum lithiad.	1	Incision + extraction	1	—	—	
Retentio dentis	1	Uppmejsling + extraction....	1	—	—	
Granuloma apicis dent.	1	Extractio dentis	1	—	—	
» » »	1	Rotspetsresektion	1	—	—	
VI.						
Lymphoma tbc. colli	4	Exstirpation	4	—	—	

Sjukdom	Antal fall	Operation	Patienten utskrivnen			Anmärkningar
			frisk eller förbättrad	otförbättrad	död	
VIII.						
Empyema pleuræ	5	Thoracocentes	5	—	—	
» »	5	Resectio costæ + thoracotomia	5	—	—	
» »	1	Revision	1	—	—	
XIV.						
Ulcus duodeni	1	Gastro-enterostomia retrocol. post.	1	—	—	
Adenopathia mesaraic.	1	Laparotomia explorativa ...	1	—	—	
Coprolit. c. perisigmoidit.	1	» + extractio ...	1	—	—	
Polyp. intestin. cum invaginatione	1	Desinvaginatio + resectio intestini + ileo-ileostomi	1	—	—	
XVI.						
Appendicitis acuta	37	Appendectomy	37	—	—	
» » c. abscessu	1	» + drän.	1	—	—	
» » c. peritonit.	1	» + »	—	—	1	
» chron.	5	Appendectomy	5	—	—	
» suspecta	1	»	1	—	—	
Frisk appendix	1	» en passant	1	—	—	
Abscessus intraabdom. post appendektomiam	1	Revision + contraincision..	1	—	—	
XVII.						
Hernia inguin. mob.	17	Radikaloperation	17	—	—	
» lineæ alba.	1	»	1	—	—	
XVIII.						
Contractura et fissura ani	3	Dilatation forcée	3	—	—	
Hæmorrhoides	3	Exstirpation	3	—	—	
» incarcer.	2	Incision + utskrapning.	2	—	—	
Abscess. ad anum	1	Incision + dränage	1	—	—	
Fistula ani	1	Klyvning	1	—	—	
XXIII.						
Phimosis	2	Circumcision	2	—	—	
Condylomata acuminata ...	9	Exstirpatio + elektrokauter.	9	—	—	
Elephantiasis penis	1	Provexstirpation	1	—	—	
» »	1	Exstirpation	1	—	—	
XXIV.						
Hydrocele testis.	2	Op. enl. Winkelmann	2	—	—	
» funiculi	1	Exstirpation	1	—	—	
Varicocele	5	Op. enl. G. Nilson	5	—	—	
Epididymit. tbc.	1	Epididymektomia	1	—	—	
Kryptorchismus	1	Orchidopexia	1	—	—	

Sjukdom	Antal fall	Operation	Patienten utskriven			Anmärkningar
			frisk eller förbättrad	oförbättrad	död	
XXVII.						
Synovitis genus	6	Punktion	6	—	—	
Hämarthrosis genus	6	» + spolning	6	—	—	
Mus articul. genus	2	Arthrotomia + extractio ...	2	—	—	
Polyp. interart. genus	1	» + exstirpation	1	—	—	
Luxatio menisc. gen.	2	» + »	2	—	—	
Hygroma	1	Exstirpation	1	—	—	
Bursitis præpat. supp.	1	Incision + drän	1	—	—	
Fractura radii	4	Reposition + gips	4	—	—	
» humeri	1	» + »	1	—	—	
» digiti	2	» + sträck	2	—	—	
» » compl.	5	Spikextension	5	—	—	
» fibulæ	1	Reposition + gips	1	—	—	
» anticurvis	8	» + »	8	—	—	
» tibiæ	1	» + »	1	—	—	
» olecrani	1	Osteosyntes	1	—	—	
» ossis navic. man.	4	Exstirpatio partialis	4	—	—	
» mandib. comp.	1	Reposition + fixat. enl. Ernst	1	—	—	
» » cum osteit.	2	Sequestrotomia	2	—	—	
Osteitis mandib.	2	Revision	2	—	—	
Osteitis	3	Utskrapning	3	—	—	
Periostitis costæ	1	Resectio costæ	1	—	—	
Exostosis	1	Avmejsling	1	—	—	
Osteo-arthritis	1	Utskrapning	1	—	—	
Pes plano-valgus	1	Redressering + gips	1	—	—	
Corpus alien. sclopetar.	1	Extractio	1	—	—	
Amputatio traum.	3	Revision + sutur	3	—	—	
Corpus alien.	1	Extraction	1	—	—	
Varices extr. inf.	5	Exstirpation	5	—	—	
» » »	3	Hög underbindn. + exstirp.	3	—	—	
» » »	35	Varicosmoninjektion	35	—	—	
XXVIII.						
Abscessus et phlegmone ...	32	Incision	32	—	—	
Furunculus et carbunculus ..	9	»	9	—	—	
Hidradenitis	3	»	3	—	—	
Unguis incarnatus	32	Königs op.	32	—	—	
Verruca	16	Exstirpation	16	—	—	
Fistula	2	Utskrapning	2	—	—	
Ganglion	1	Exstirpation	1	—	—	
Atheroma	11	»	11	—	—	
» infect.	6	Incision	6	—	—	
Lipoma... ..	1	Exstirpation	1	—	—	
Vulnus	20	Sutur	20	—	—	
» punctum	2	Debridering + tamponad ...	2	—	—	
» compress.	1	Amputatio dig.	1	—	—	
Lymfadenit. ac.	5	Incision	5	—	—	
Fistula in cicatrice	1	Debridering + utskrapning	1	—	—	
Ulcus chron. tbc.	1	Utskrapning	1	—	—	
Traum. epithelcysta	2	Exstirpation	2	—	—	
Gangræna apicis dig.	1	Revision	1	—	—	
Defectus cutis	1	Transplant. enl. Thiersch...	1	—	—	
XXIX.						
Anæmia gravis	2	Blodtransfusion	2	—	—	
Hypertonia	2	Venæsectio	2	—	—	

**Tabell n:r 7 b. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona, för 1927
¹/₁₀—³⁰/₉ 1928 angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda
 operationer å *polikliniskt* behandlade patienter.**

Sjukdom	Antal fall	Operation	Anmärkningar
Caries dent.	42	Extraction.	
Corpus alien. oculi	37	»	
» » in oculo	3	» (magnet.)	
Vulnus	61	Sutur.	
Corpus alien.	3	Extraction.	
Fractura radii	1	Reposition + gips.	
Polyp. nasopharyngis	1	Evulsio.	
Abscess	12	Incision.	
Atheroma	3	Exstirpation.	
Hydrocele testis	1	Punktion.	
Luxatio humeri	1	Reposition.	
Fibroma	1	Exstirpation.	
Otit. med. ac.	1	Paracentes.	
Sinusit. max.	3	Punktion + spolning.	
Fissura et contractura ani	1	Dilatation forcée.	
Verruca	1	Exstirpation.	

Tabell n:r 8. Sammanställning av fartygläkarnas statistik över sjukligheten å flottans övningsexpeditioner
1927 ¹/₁₀—³⁰/₉ 1928.

	F a r t y g e n s n a m n .															
	Drottning Victoria	Sverige	Manligheten	Fylgia (långress)	Fylgia (sommarexp.)	Svea och L. n-båts- flottiljen	Kustflottans flyg- station	Jagardivisionen	Spaningsavdel- ningen utom jagar- divisionen	Signalskoloravdel- ningen	Trängdivisionsen	Sjökrigsskoloravdel- ningen	Svensksund	Skeppsrosseavdel- ningen	av Chapman	Summa
Besättningsstyrka ...	470	483	244	402	402	321	109	376	428	404	193	284	45	235	245	4 641
Antal sjukskrivna ...	364	477	16	100	88	202	41	75	73	37	38	13	2	97	69	1 692
Antal avpolleterade till sjukhus	116	153	4	20	19	107	19	47	49	16	31	9	2	32	9	633
Expeditionen längd i dagar	366	366	46	162	108	366	160	283	118	42	149	53	105	127	147	42—366
Antal underhållsda- gar för sjuka	1 479	1 678	38	635	463	417	144	102	209	142	53	49	2	280	365	6 057
Medeltal sjuka per dag	4.04	4.58	0.83	3.22	4.29	1.14	0.90	0.36	1.77	3.38	0.36	0.32	0.02	2.20	2.50	—
Medeltal sjuka per dag med en be- räknad besätt- ningsstyrka av 100 man	0.86	0.95	0.34	0.98	1.07	0.36	0.83	0.10	0.41	0.84	0.19	0.32	0.01	0.93	1.02	—

Tabell n:r 9. Statistisk översikt av de viktigaste sjukdoms-

S j u k d o m a r	F a r t y g e n s n a m n .				
	Drottning Victoria	Sverige	Manlig- heten	Fylgia (langresa)	Fylgia (sommar exp.)
<i>Infektionssjukdomar och andra parasi- tära sjukdomar:</i>					
Septichæmia. Pyoseptichæmia. Abscessus.					
Phlegmone.....	7	7	—	—	—
Erysipelas	1	—	—	—	—
Scarlatina	—	—	—	—	—
Morbilli	5	6	—	—	—
Rubeola	4	6	—	—	1
Parotitis epidemica.....	38	6	—	—	14
Influenza epidemica	41	95	11	30	—
Polyomyelitis	—	—	—	—	1
Paratyfys	—	8	—	—	—
Tuberculosis	8	5	—	1	—
Syphilis acquisita	1	—	—	1	—
Ulcus molle	—	3	—	12	1
Gonorrhœa	8	7	1	10	3
Malaria	—	—	—	—	—
Febris. Febricula	—	—	—	1	—
Gastro-enteritis (Gärtners bacill).....	—	—	—	—	—
Blodbildande organens sjukdomar	—	—	—	3	—
Ännesomsättningens sjukdomar	—	1	—	—	—
Nervsystemets sjukdomar	1	8	—	—	—
Sinnessjukdomar	1	—	—	—	—
Cirkulationsorganens sjukdomar	10	9	—	2	—
Andningsorganens sjukdomar	70	45	—	2	20
Matsmältningsorganens sjukdomar	113	162	1	14	30
Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar	11	1	1	3	5
Muskelnas, ledgångarnas samt bensystemets sjuk- domar	4	27	—	4	6
Hud- och bindvävssjukdomar	17	25	—	3	3
Öronsjukdomar	13	7	—	3	1
Ögonsjukdomar	—	2	—	—	—
Svulster	2	—	—	—	—
Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador ...	22	25	1	6	6
Observationsfall.....	20	17	1	3	3
Konvalescenter	—	4	—	—	—
Summa	397	476	16	98	94

Tabell n:r 10. Döda och dödsorsaker under flottans övningsexpeditioner
1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.

S j u k d o m a r	Fylgia	Jagar- divisionen	Sjökriga- skolav- delningen	Summa summarum Stam
Andningsorganens sjukdomar	—	1	—	1
Matsmältningsorganens sjukdomar	1	—	—	1
Submersio	—	—	1	1
Summa	1	1	1	3

grupperna under flottans övningsexpeditioner 1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.

Fartygens namn.										Summa
Syda och L. n. båts- fortöjen	Kust- flottans flygstation	Jagard- visionen	Byggnads- avd. utom jagard- visionen	Signal- skola- avd.	Träng- divisionen	Sjökrigs- skolavdel- ningen	Svensk- sund	Skepps- gossav- delningen	Chapman af	
—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	18
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
8	—	2	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	1	—	—	—	—	—	24	—	36
2	4	—	14	1	—	—	—	17	—	96
18	11	6	6	17	3	—	—	5	11	254
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
9	—	1	—	2	—	1	—	—	—	21
3	—	3	1	—	2	—	2	1	1	27
—	—	—	2	—	2	—	—	1	—	7
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	17
6	1	11	6	2	7	3	—	1	2	68
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1	—	—	2	1	—	2	—	—	—	7
5	—	1	3	4	2	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
6	3	1	1	—	1	1	—	2	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1	—	3	1	—	—	—	—	—	3	29
29	6	3	6	3	1	6	—	11	12	214
82	7	22	10	1	2	7	—	20	24	495
4	—	3	2	1	—	—	—	—	—	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	5	4	3	—	1	1	—	8	—	73
9	—	2	8	2	8	1	—	—	10	88
4	—	4	3	2	—	—	—	4	2	43
1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
17	1	4	2	1	7	2	—	2	5	101
3	2	8	—	—	3	—	—	—	—	60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
219	40	82	73	40	40	24	2	97	70	1 768

Tabell n:r 11. Sjukligheten inom kustartilleriets stam 1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.

Regementen	Kvarliggande från 30/9 1927	Insjuknade								Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda			Kvarliggande till 1/10 1928	Personalsstyrka	Medeltal av personalstyrka per dag 1	Sjukprocent	
		Ålder				Årstid						Friska och förbättrade	Avsked för invaliditet	Avpollterade till civilt sjukhus					Döda
		Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Okt. — Dec.	Jan. — Mars	April—Juni	Juli—Sept.										
Karlskrona kustartilleriregemente.....	4	153	141	26	11	85	104	65	77	3 004	335	327	3	—	1	4	509	440	76
Vaxholms kustartilleriregemente.....	5	138	182	22	20	75	105	85	97	2 107	367	344	—	—	1	22	470	410	90
Summa	9	291	323	48	31	160	209	150	174	5 111	702	671	3	—	2	26	979	850	83

Tabell n:r 12. Sjukligheten bland värnpliktiga vid kustartilleriet 1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.

Regementen	Kvarliggande från 30/9 1927	Insjuknade						Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda				Kvarliggande till 1/10 1928	Personalsstyrka	Antal mötesdagar	Medeltal av personalstyrka per dag ¹⁾	Sjukprocent
		Ålder	Årstid			Friska och förbättrade	Avsked för invaliditet			Avpollletterade till civilt sjukhus	Döda							
			21 år och där- över	Okt.—Dec.	Jan.—Mars							April—Juni	Juli—Sept.					

Karlskrona kustartilleriregemente	4	279	286	52	48	220	245	3 752	569	556	7	—	2	4	1 288	30—230	318 179
Vaxholms kustartilleriregemente	9	64	444	35	76	166	231	5 942	517	468	6	—	1	42	1 088	30—140	344 150
Summa	13	343	730	87	124	386	476	9 694	1 086	1 024	13	—	3	46	2 376	30—230	662 164

¹ Uppgiften grundad på det ur de dagliga styrkebeskeden erhållna antalet underhållsdagar.

Tabell n:r 13. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland kustartilleriets
stam och bevärning 1927 ¹/₁₀—³⁰/₉ 1928.

Sjukdomar	Karlskrona kustartilleri- regemente			Vaxholms kustartilleri- regemente			Summa summa- rum
	Stam	Vpl.	S:a	Stam	Vpl.	S:a	
Bildningsfel	—	1	1	—	—	—	1
Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar:							
Septichæmia. Pyoseptichæmia. Abscessus.							
Phlegmone	—	1	1	12	20	32	33
Erysipelas	1	1	2	—	—	—	2
Morbilli	1	1	2	1	3	4	6
Rubeola	3	3	6	5	37	42	48
Parotitis epidemica	17	23	40	8	8	16	56
Influenza epidemica	74	137	211	5	5	10	221
Tuberculosis	2	2	¹ 4	5	4	² 9	13
Syphilis acquisita	—	—	—	2	1	¹ 3	3
Gonorrhœa	1	2	¹ 3	3	—	¹ 3	6
Tænia	—	—	—	1	—	1	1
Febris. Febricula	8	37	45	7	29	36	81
Gastro-enteritis (Gärtners bacill)	—	—	—	12	31	43	43
Ämneson-sättnings sjukdomar	1	—	1	—	—	—	1
Nervsystemets sjukdomar	4	13	17	9	11	20	37
Sinnessjukdomar	—	1	1	—	—	—	1
Cirkulationsorganens sjukdomar	3	4	7	3	3	6	13
Andningsorganens sjukdomar	45	80	125	106	163	269	394
Matsmältningsorganens sjukdomar	84	158	² 242	87	123	⁴ 210	452
Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar	4	6	10	5	7	12	22
Musklernas, ledgångarnas samt benvävnads sjukdomar	8	12	⁶ 20	17	16	⁶ 33	53
Hud- och bindvävssjukdomar	13	12	25	21	28	49	74
Öronsjukdomar	5	4	9	6	8	14	23
Ögonsjukdomar	5	—	5	6	1	7	12
Svulster	—	—	—	2	—	2	2
Genom våld och olyckshändelser uppkomna skador	36	62	98	49	47	96	194
Observationsfall	13	15	28	10	10	20	48
Summa	328	575	903	382	555	937	1 840

¹ Nyanmälda. — ² Därav nyanmälda 3 stam och 3 vpl. — ³ Därav halsfluss 182. — ⁴ D:o 136. — ⁵ Därav akut ledgångsreumatism 6. — ⁶ D:o 8.

**Tabell n:r 14. Döda och dödsorsaker vid kustartilleriet
1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.**

Personal	Andnings- organens sjukdomar	Svulster (cancer)	Summa
Kustartilleriets stam	1	1	2
» värnpliktiga	3	—	3
Summa	4	1	5

**Tabell n:r 15 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom
och yttre skador vid kustartilleriet 1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.**

Sjukdomar	Karlskrona kustart.- regemente	Summa
Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos).....	1	1
Ämnesomsättningsjukdomar	1	1
Andningsorganens sjukdomar.....	1	1
Summa	3	3

**Tabell n:r 15 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av
sjukdom och yttre skador vid kustartilleriet 1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.**

Sjukdomar	Karlskrona kustart.- regemente	Vaxholms kustart.- regemente	Summa
Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)	2	3	5
Nervsystemets sjukdomar	1	—	1
Sinnessjukdomar	1	—	1
Cirkulationsorganens sjukdomar	—	1	1
Matsmältningsorganens sjukdomar	1	—	1
Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar	1	—	1
Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar	1	2	3
Summa	7	6	13

Tabell n:r 16. Revaccinationen år 1927.

	Antal revaccine- rade	Resultat i %		
		Gott	Osäkert	Intet
Karlskrona station	852	85.7	—	14.3
Stockholms »	607	75	3.8	21.2
Kustflottan	326	35.6	—	64.6
Karlskrona kustartilleriregemente	595	64.9	—	35.1
Vaxholms »	559	92.9	—	7.1
Summa	2 989	71	0.7	28.3

Tabell n:r 17. Tandvården 1927 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1928.

	Tandfyll- ningar	Rottfyll- ningar	Extrak- tioner	Övrig behand- ling	Summa behand- lingar
Karlskrona station	1 860	477	503	2 788	5 628
Stockholms »	915	160	1 088	634	2 797
Vaxholms kustartilleriregemente	213	32	215	153	613
Karlskrona »	265	20	278	114	677
Summa	3 253	689	2 084	3 689	9 715

Tabell nr 18. Allmän sammanställning av sjukligheten och sjukdomarna vid marinen.

Sjuka personer	Kvarligg. från 30/9 1927		Insjuknade								Summa sjuka	Avförda						Kvarligg. till 1/10 1928		Personalityrka	Sjukprocent
			Ålder				Årstid					Friska och förbättrade	Avpolterade till sjukhus	Avskedade eller till krigstjänst oförmögna	Döda	Summa avförda	i kasern, kvarter				
	i kasern, kvarter	å sjukhus	Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Okt.—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.	å sjukhus						i kasern, kvarter	å sjukhus	i kasern, kvarter		
Officerare och vederlikar..	—	—	—	42	27	15	27	24	16	17	84	59	20	—	1	80	1	3	595	14	
Underofficerare och d.o...	1	4	28	47	77	79	57	45	56	59	226	123	96	—	4	223	2	1	1 521	15	
Flottans manskap:																					
Stammen:																					
Däcksavdelningen.....	10	14	678	502	21	6	267	362	289	289	1 231	704	507	4	6	1 221	10	—	1 596	77	
Ekonomi- och hantverksavdelningen ...	—	3	74	118	16	5	41	70	54	48	216	130	84	—	1	215	1	—	360	60	
Maskinavdelningen ...	3	2	421	405	28	10	217	318	169	160	869	508	352	2	—	863	5	1	1 080	84	
Skeppsgossekåren ...	—	1	667	—	—	—	188	251	140	88	668	443	219	4	—	666	2	—	452	148	
Värnpliktiga	2	12	1 344	782	7	—	327	781	565	460	2 147	1 166	894	70	2	2 132	12	3	3 769	57	
Kustartilleriets manskap:																					
Stammen	2	7	291	294	14	—	131	189	131	148	608	579	3	3	2	587	4	17	580	105	
Värnpliktiga	—	13	343	730	—	—	87	124	386	476	1 086	1 024	—	13	3	1 040	—	46	1 632	67	
Daglönare	48	2	158	496	475	709	538	550	327	423	1 888	1 539	274	1	15	1 829	59	—	2 640	72	
Summa	66	58	4 004	3 406	665	824	1 880	2 718	2 133	2 168	9 023	6 276	2 440	97	34	8 856	96	71	15 175	59	

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönare	Summa summorum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam			Värmplyktiga	Stam	Värmplyktiga							
				Maskinavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Däckavdeln.				Skeppsses-kärena						
	I. Bildningsfel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1		
	IV. Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.															
21	Varfeber och variga inflammationer	—	3	28	9	9	17	33	11	21	131	31	162			
22	Ros	—	1	—	2	—	—	1	1	1	6	2	8			
23	Scharlakansfeber	—	—	1	—	—	—	2	—	—	3	—	3			
24	Difteri	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	2			
25	Mässling	—	—	12	1	7	19	36	2	4	81	1	82			
26	Röda hund	—	1	2	1	5	24	8	9	40	90	—	90			
27	Pässjuka	1	2	33	6	14	54	100	25	31	266	11	277			
29	Influensa	14	23	133	26	80	92	291	58	142	859	133	1 062			
31	Vattenkoppor	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	2			
34	Paratyfus	—	1	10	1	1	—	9	—	—	22	—	22			
39	Akut s. k. barnförlamning	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1			
40	Epidemisk hjärnfeber	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1			
42	Tuberkulos:															
	a. Lung- och struptuberkulos.															
	Lungsot	—	10	33	4	16	6	15	5	9	98	29	127			
	b. Ben- och ledgångstuberkulos	—	—	1	—	1	1	1	—	1	5	1	6			
	c. Lymfkörteltuberkulos	—	—	1	—	—	—	6	—	1	8	2	10			
	d. Njurtuberkulos	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	1	4			
	e. Tuberkulos i könsorganen och urinblåsan	—	—	1	—	—	—	2	1	—	4	—	4			
	g. Hudtuberkulos	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1			
	h. Annan tuberkulos	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1			
44	Syfilis:															
	b. Förvärvat syfilis	—	2	8	2	2	1	18	2	1	36	5	41			
45	Enkelt veneriskt sår	—	—	5	1	10	—	4	—	—	20	—	20			
46	Dröppel och dess följsjukdomar ..	4	2	63	15	27	3	51	2	2	169	4	173			
51	Frossa	—	—	1	—	2	—	—	—	—	3	1	4			
55	Bandmasksjukdom	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	2			
57	Andra hithörande sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
	a. Feber av obestämd art	1	24	7	27	—	—	30	8	30	127	173	300			
	b. Andra parasitära sjukdomar...	—	—	2	—	—	2	—	—	—	4	—	4			
	Gastro-enteritis (Gärtners bacill) ..	3	2	12	—	—	—	2	8	31	58	—	58			
	Vaccinationsfeber	—	—	1	—	2	—	21	7	36	67	—	67			
	V. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.															
58	Blodbrist	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3	29	32			
62	Bleksot	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	2			
	Anemia pernicioosa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
66	Andra sjukdomar i blodet och de blodbildande organen	—	1	2	—	3	—	—	—	—	6	—	6			
	VI. Ämnesomsättningsjukdomar.															
68	Sockersjuka	—	3	—	—	—	—	—	1	1	5	4	9			

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönare	Summa summanum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam				Värnplikiga	Stam	Värnplikiga	Stam	Värnplikiga				
				Däckardeln.	Ekonomi- och Hantverksardeln.	Maskinardeln.	Skeppsgesekårens									
	VII. Kroniska förgiftningssjukdomar.															
	Kopparförgiftning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		1	
	VIII Nervsystemets sjukdomar.															
80	Hjärnhinneinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2		2	
82	Hjärnblödning. Hjärnuppmjukning.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3		4	
88	Ryggmärgsinflammation	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—		1	
94	Nervinflammation. (Neuritis. Neuralgia)	2	4	8	5	9	1	8	3	10	50	59			109	
95	Nervförflamning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2			2	
96	Lokal kramp:															
	a. Spasmus	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—		2	
98	Fallandesot	—	—	1	—	—	—	3	—	—	4	—	—		4	
99	Hysteri	—	—	—	—	—	—	3	1	—	4	—	—		4	
100	Neurasteni	—	2	8	3	—	—	9	4	9	35	20			55	
101	Andra sjukdomar i nervsystemet ...	1	3	4	1	1	—	15	4	—	29	48			77	
	IX. Sinnessjukdomar.															
	Akut mani	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—		1	
	Insania mano-depressiva	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—		1	
	Psykoneurosis	—	1	1	—	—	—	4	—	—	6	—	—		6	
	Andra sinnessjukdomar	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2			3	
	X. Cirkulationsorganens sjukdomar.															
111	Hjärtäcksinflammation	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—		1	
112	Akut hjärtinflammation:															
	a. Endocarditis acuta	—	—	1	—	—	13	2	—	1	17	—	—		17	
	b. Myocarditis acuta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2			2	
113	Kroniska hjärtsjukdomar:															
	a. Organiskt hjärtfel	—	—	3	1	2	1	32	—	1	40	10			50	
	b. Myocard. chron. Cardiosclerosis. Cor adip.	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2	6			8	
114	Nervösa hjärtsjukdomar	—	—	1	—	2	—	4	—	2	9	4			13	
115	Kronisk degeneration och inflammation av pulsådrorna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10			10	
116	Blodåderinflammation. (Phlebitis)...	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2			4	
117	Pulsåderbräck. (Aneurysma)	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—			1	
118	Blodåderbräck. (Varix)	—	2	11	1	2	1	16	1	3	37	14			51	
119	Blodpropp	—	1	—	—	—	—	—	3	—	4	—			4	
120	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	1			3	
	XI. Andningsorganens sjukdomar.															
121	Inflammation i näslembinnan	2	3	9	2	11	—	20	3	13	63	8			71	
123	Inflammation i näsans bihålor (Spec. efter lokalisationen)	—	3	9	7	11	2	7	—	6	45	19			64	
125	Inflammation i struphuvudet	1	2	6	3	7	3	26	4	10	62	23			85	
128	Akut inflammation i luftstrupen och i luftrören	6	21	105	20	94	57	212	105	194	814	176			990	

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Dagionare	Summa sammanrum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam				Verpniktiga	Stam	Verpniktiga	Stam	Verpniktiga				
				Deckardeln.	Hantverkardeln.	Kroon- och Maskinavdeln.	Skeppsgosse-kårens									
129	Kronisk inflammation i luftstrupen och i luftrören	—	3	3	—	2	—	3	1	—	—	12	11	23		
131	Astma	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3	9	12		
132	Lungblödning	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	9		
134	Akut lunginflammation:															
	a. Pneumonia crouposa acuta ...	—	1	8	2	—	6	14	6	9	—	46	8	54		
	b. Bronchopneumonia acuta	1	—	4	2	5	1	15	7	8	—	43	5	48		
138	Lungemfysem	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—	4	3	7		
140	Lungsäcksinflammation	2	—	13	3	2	9	12	3	1	—	45	8	53		
	Empyema pleurea	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1		
142	Andra sjukdomar i andningsorganen	—	—	—	—	2	—	1	2	2	—	7	—	7		
XII. Matsmältningsorganens sjukdomar.																
143	Inflammation i munhålan	1	2	3	—	4	—	2	4	12	—	28	—	28		
144	Akut inflammation i mandlarna och svalget	7	22	197	39	147	124	448	105	206	1 305	127	5	1 432		
145	Halsböld	—	—	10	1	4	12	29	6	8	—	70	—	75		
146	Förstoring av gommandlarna. Adenoïda vegetationer	1	2	6	1	7	1	11	6	7	—	42	2	44		
153	Akut mag- och tarminflammation:															
	a. Gastritis acuta	1	1	31	4	17	7	24	8	16	—	109	50	159		
	b. Entero-colitis acuta. Proctitis ac.	5	11	21	9	19	10	22	7	10	—	114	109	223		
154	Kronisk maginflammation	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	4	5	9		
155	Magsår. Duodenalsår	1	6	10	2	4	—	17	2	7	—	49	21	70		
157	Funktionell magsjukdom	1	2	7	2	7	—	9	1	4	—	33	6	39		
158	Kronisk tarminflammation:															
	a. Entero-colitis chronica	1	1	—	—	—	—	1	—	1	—	4	2	6		
159	Blindtarmsinflammation	—	2	18	9	14	11	30	7	4	—	95	16	111		
161	Bräck	—	3	5	2	4	3	22	—	3	—	42	6	48		
162	Andra sjukdomar i matstrupen, magsäcken och tarmarna	2	4	4	1	1	—	7	2	1	—	22	5	27		
167	Gallsten	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	3		
168	Gulsot	—	—	1	2	3	1	4	1	2	—	14	1	15		
170	Andra sjukdomar i levern, gallblåsan, gallvägarna och bukspottkörteln	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	3		
	Caries dentis	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—	6	—	6		
172	Andra sjukdomar i bukhinnan	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	5	—	5		
XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.																
173	Akut degeneration och inflammation i njurarna	—	—	2	—	2	3	4	1	2	—	14	6	20		
174	Kronisk degeneration och inflammation i njurarna	—	1	—	—	—	—	3	—	2	—	6	1	7		
177	Njursten	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	4	4	8		
180	Inflammation i urinblåsan	—	3	2	—	1	—	4	1	—	—	11	2	13		
183	Urinrörsförträngning	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	4	1	5		

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönare	Summa summorum	
			Underofficerare och vederlikar	Flottan					Kustartilleriet							
				Stam			Värnplikiga	Skeppsgeskärerna	Maskinsvdeln.	Ekonomi- och hantverksvdeln.	Deckavdeln.	Stam				Värnplikiga
				Stam	Stam	Stam										
XIV. Könsgorganens sjukdomar.																
185	Blåskörtelförstoring	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
187	Inflammation i testiklarna och bi-testiklarna	1	3	2	2	—	4	16	2	3	33	—	—	—	33	
188	Hopsnörning av förhuden. (Phimosis. Paraphimosis.).....	1	—	5	—	2	—	4	—	1	13	1	—	—	14	
189	Andra sjukdomar i könsgorganen ...	—	2	4	1	1	—	3	2	4	17	1	—	—	18	
XV. Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.																
202	Muskelinflammation	—	4	15	3	10	1	24	8	5	70	132	—	—	202	
203	Inflammation i senskidor.....	—	—	4	1	1	3	3	—	4	16	10	—	—	26	
204	Inflammation i slem säckar. (Bursitis. Hygroma)	—	1	1	—	1	2	2	1	3	11	—	—	—	11	
205	Inflammation i ledgångar.....	—	1	10	—	5	6	11	—	—	33	11	—	—	44	
206	Akut ledgångsreumatism	2	1	11	3	6	29	29	6	7	94	18	—	—	112	
207	Kronisk ledgångsreumatism	—	2	3	1	—	3	—	—	—	9	4	—	—	18	
209	Ledstyvhet	—	—	—	—	1	—	5	—	—	6	—	—	—	6	
211	Ledmus	—	1	3	—	—	—	2	—	1	7	—	—	—	7	
212	Falsk ledställning:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	a. Scoliosis.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
	b. Genu valgum	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	
	c. Pes varus et cet.....	—	2	3	—	1	3	7	1	—	17	3	—	—	20	
213	Ben- och benhinneinflammation	1	—	10	1	3	—	10	1	3	29	17	—	—	46	
216	Andra sjukdomar i muskler, ledgångar samt bensystem	1	8	5	1	8	1	27	3	5	59	4	—	—	63	
XVI. Hudens sjukdomar.																
217	Erythema multiforme et nodosum	—	—	3	—	3	4	5	—	—	15	3	—	—	18	
218	Urticaria	—	—	2	—	—	2	7	2	2	15	1	—	—	16	
221	Zoster	1	—	2	—	2	2	3	1	3	14	3	—	—	17	
222	Eczema	—	3	11	2	3	5	18	3	2	47	18	—	—	65	
223	Psoriasis	1	—	3	—	1	1	14	2	2	24	—	—	—	24	
227	Ulcus varicosum cruris.....	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	3	
228	Impetigo contagiosa	1	—	1	—	1	—	2	1	—	6	—	—	—	6	
229	Acne	—	—	3	2	4	—	12	1	4	26	—	—	—	26	
231	Furunculosis. Furunculus.....	4	3	15	2	7	8	20	14	21	94	42	—	—	136	
232	Carbunculus.....	1	3	8	2	2	6	—	3	1	26	2	—	—	28	
233	Gangraena	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
236	Scabies	1	1	17	3	3	—	20	—	4	49	1	—	—	50	
239	Verruca	—	—	1	—	2	1	2	—	—	6	—	—	—	6	
	Pityriasis rosea	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
240	Andra sjukdomar i huden	—	4	17	4	11	8	19	1	1	65	8	—	—	73	
XVII. Öronsjukdomar.																
241	Sjukdomar i yttre hörselgången.....	—	1	3	—	4	3	3	1	—	15	1	—	—	16	
243	Inflammation i mellanörat med komplikationer:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	a. Katarralinflammation i mellanörat	1	2	10	3	5	8	8	6	2	45	18	—	—	63	

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av								Summa sjuka	Daglöpare	Summa summanum		
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam			Varuplikiga	Skeppsgosse-kåerna	Maskinavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Däckavdeln.				Stam	Varuplikiga
	b. Varig inflammation i mellan-örat	—	—	14	2	14	26	23	4	9	92	1	93			
	c. Inflammation i vårtutskottet	—	—	4	—	—	2	—	—	—	6	—	6			
	d. Kolesteatombildning	—	—	2	—	1	—	2	—	—	5	—	5			
248	Andra öronsjukdomar	—	—	2	—	2	1	6	—	1	12	1	13			
XVIII. Ögonsjukdomar.																
251	Hordeolum	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	2			
252	Chalazion	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2			
258	Conjunctivitis æstivalis, catarrhalis, phlyctenulosa, trachomatosa	—	2	1	—	2	1	4	2	1	13	10	23			
260	Stenosis ductus lacrymalis	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	2			
262	Dacryocystitis phlegmonosa. Fistula sacci lacrymalis	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1			
263	Keratitis phlyctenulosa	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	1	3			
264	» ulcerosa	—	—	1	—	—	—	—	2	—	3	—	3			
273	Iritis, iridocyclitis	—	1	1	—	1	—	1	1	—	5	1	6			
298	Astigmatismus	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	2			
300	Andra ögonsjukdomar	—	—	2	1	1	—	—	—	—	4	—	4			
XIX. Svulster.																
315	Sarcoma	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1			
316	Carcinoma	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4			
319	Andra svulster	—	1	4	—	—	—	1	—	—	6	1	7			
320	Svulster till sin art ej bestämda eller bestämbara	—	—	1	—	3	—	1	—	—	5	—	5			
XXI. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftningar.																
327	Benbrott:															
	a. Enkelt benbrott	—	5	22	4	17	8	13	12	11	92	33	125			
	b. Komplicerat benbrott	—	—	3	—	2	1	1	—	1	6	2	10			
328	Ledvridning. Ledvrickning	5	3	23	3	18	17	25	26	41	161	32	193			
329	Bristning. Krossning	—	3	23	1	12	12	24	20	33	128	79	207			
330	Stick-, skär-, hugg-, skott- eller kross-sår	—	3	30	—	21	14	28	15	16	127	94	221			
331	Brännskada	—	1	1	2	3	—	3	3	6	19	18	37			
333	Främmande kropp	—	—	1	—	—	1	—	1	1	4	16	20			
	Suicidium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
334	Andra skador	1	2	4	2	10	4	12	—	—	35	—	35			
335	Akut förgiftning	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	4	7			
	Allmän klenhet	—	—	—	—	—	—	6	—	—	6	—	6			
	Konvalescenter	—	1	—	—	—	—	3	—	—	4	—	4			
	Morbus nullus	—	—	2	—	2	—	3	—	—	7	72	79			
	Observationspatienter	1	10	41	13	30	32	97	19	25	268	6	274			

BILAGOR

Bil. 1.**Föreskrifter****angående åtgärder vid fall av smittosamma sjukdomar i marinens kaserner**

utfärdade med stöd av generalorder nr 669/27.

Den personliga hygienens övervakas. Särskild uppmärksamhet ägnas åt hälso-tillståndet hos sjukvårds-, köks-, matsals- och marketenteripersonal. Nedanstående anvisningar uppläsa vid uppställning och anslås å lämpliga ställen i kasernerna, rörande under II och III nämnda sjukdomar dock endast om flera fall under kortare tid inträffat i samma logement.

Till förhindrande av smittas införande i kasernerna bör tjänstledighet och permission för vistelse å orter, där epidemi råder av under I och IV eller upprepade fall av under V och VI här nedan nämnda sjukdomar vederligen iakttagits, inskränkas till det minsta möjliga.

Anvisningar.

- 1) Insjuknande i smittosam sjukdom motverkas genom strängt genomförd personlig hälsovård.
- 2) Renlighet är av stor vikt; händerna böra tvättas före måltid samt efter besök å pissoirer, klosetter och avträden.
- 3) Tandborstning bör ske både morgon och afton samt munnen därvid noga sköljas.
- 4) Av annan brukad näsduk, handduk, tandborste, sked, kniv och gaffel, pipa, cigarett- och cigarmunstycke eller annat föremål, som på liknande sätt varit i beröring med annan person, bör icke användas.
- 5) Ingen bör hosta eller nysa rätt emot annan person; skulle så ske, bör den, som utsättes härför, om möjligt genast vika undan.
- 6) Dricksglas eller muggar böra icke användas gemensamt; skulle dricksvattenfontän vara oanvändbar eller saknas, bör var man använda egen mugg.
- 7) Sängutredning och kojkläder böra vädras en gång i veckan.
- 8) Underkläder bytas två gånger i veckan.
- 9) Förekomst av ohyra bör omedelbart anmälas och avlusning snarast verkställas.

I. Difteri och scharlakansfeber.

a) Patienten remitteras till behörigt epidemisjukhus; intill dess transport dit lämpligen kan ske, isolering i kasernens sjukrum eller sjukhus.

b) Sängutredning, koj, linne och gångkläder, som använts av patienten efter insjuknandet, tillvaratagas särskilt och inläggas i ett väl tillknutet lakan eller tvätt-

bar säck samt desinficeras snarast med ånga; skåp och säng samt närliggande delar av logementet rengöras med varm 5 % kresolsåplösning.

c) Ha fall av ovannämnda sjukdomar inträffat i kasern, hållas i samma logement boende avskilda vid skaffning och övningar samt underkastas vid uppställning dagligen på morgonen besiktning av svalget och huden; inträffa upprepade fall eller sprider sig sjukdomen inom olika logement, förfäres på enahanda sätt efter omständigheterna inom de delar av kasernen, där så erfordras.

d) Där skaffning i backlag förekommer, tillses, att matkär, muggar, knivar, gafflar och skedar tillhörande patientens backlag desinficeras medelst kokning efter varje användning. Där fri skaffning är införd eller där skaffning i backlag icke förekommer, anordnas för patientens logementskamrater särskild skaffning i backlag och ovannämnda servisartiklar desinficeras efter varje användning. Om servicens beskaffenhet ej tillåter kokning, sker desinfektionen med 3 % sodalösning om 60° C. under $\frac{1}{2}$ timme.

e) Prov för bakteriologisk undersökning tages utom från den, som misstänkes vara sjuk i difteri, även från i samma logement boende till erforderlig utsträckning.

f) Har på fyra dagar intet nytt fall inträffat, återgår till vanliga förhållanden.

g) Vid upprepade fall av scharlakansfeber under längre tid tages under övervägande verkställande av serologisk reaktion för utrönande av immuniteten till den omfattning, som förhållandena erfordra.

II. Mässling, röda hund och påssjuka.

Patienten avpolletteras till eller intages å behörigt sjukhus eller sjukrum; desinfektion obehövlig.

III. Tuberkulos.

a) Patienten remitteras till sjukhus.

b) I övrigt iakttagas föreskrifterna under I a) och b).

IV. Tyfoldfeber, paratyfus och rödsot.

a) Iakttagande av föreskrifterna i I a) och b).

b) Iakttagande av föreskriften i I d) ävensom desinfektion morgon och afton av pissoirer, klosetter och avträden med varm 5 % kresolsåplösning, intill dess en vecka förflutit efter senast iakttaga fall.

V. Barnförlamning och sömnsjuka.

a) Iakttagande av föreskrifterna i I a) och b) ävensom d) intill dess tio dagar förflutit efter senast iakttaga fall.

b) Ha fall av dessa sjukdomar inträffat i kasern, hållas i samma logement boende vid skaffning och övningar avskilda från övrig personal och underkastas daglig läkarobservation, intill dess tio dygn förflutit efter senast inträffade fall. Den, inom vars familj eller hushåll fall av dessa sjukdomar inträffat, får, även om han själv är frisk, ej besöka kasern eller delta i övningar, förrän tio dagar förflutit efter senast inträffade fall.

c) I kasern inkvarterad personal, som varit i närmare beröring med sjuk eller misstänkt sjuk, isoleras och underkastas daglig läkarobservation i tio dygn samt sköljer därunder munhåla och svalg 3 gånger dagligen med 1.5 % vätesuperoxidlösning.

VI. Epidemisk hjärnhinneinflammation.

- a) Iakttagande av föreskrifterna i V a) — c).
- b) Framställning om prov för bakteriologiska undersökningar genom statens bakteriologiska laboratorium göres hos medicinalstyrelsen.
- c) Profylaktisk vaccinering med vaccin från statens bakteriologiska laboratorium företages till den omfattning, som förhållandena erfordra.

Vid fall av övriga allvarligare smittosamma sjukdomar iakttagas i tillämpliga delar motsvarande åtgärder med behörig hänsyn till respektive sjukdoms egenart och med ledning av medicinalstyrelsens »Råd och upplysningar angående vissa smittosamma sjukdomar».

Stockholm den 11 oktober 1927.

GUNNAR NILSON.

S. Radhe.

Föreskrifter

angående åtgärder vid fall av smittosamma sjukdomar ombord

utfärdade med stöd av generalorder nr 1132/08.

Den personliga hygienien övervakas. Särskild uppmärksamhet ägnas åt hälsotillståndet hos sjukvårds-, köks- och marketenteripersonal samt backlagsmän. Nedanstående anvisningar uppläsas vid divisioner och anslås å lämpliga ställen ombord, rörande under III nämnd sjukdom dock endast om upprepade fall inträffat å samma trossbotten.

Till förhindrande av smittas ombordförande bör kommunikation med annat fartyg och med land i hamn, där epidemi råder av här nedan under I och IV, eller upprepade fall av under V och VI nämnda sjukdomar veterligen iakttagits, undvikas eller inskränkas till det minsta möjliga.

Anvisningar.

- 1) Insjuknande i smittosam sjukdom motverkas genom strängt genomförd personlig hälsovård.
- 2) Renlighet är av stor vikt; händerna böra tvättas före måltid samt efter besök å pissoirer och klosetter.
- 3) Tandborstning bör ske både morgon och afton samt munnen därvid noga sköljas.
- 4) Av annan brukad väsdruk, handduk, tandborste, sked, kniv och gaffel, pipa, cigarrett- och cigarmunstycke eller annat föremål, som på liknande sätt varit i beröring med annan person, bör icke användas.
- 5) Ingen bör hosta eller nysa rätt emot annan person; skulle så ske, bör den, som utsättes härför, om möjligt genast vika undan.
- 6) Drinksglas eller muggar få icke användas gemensamt; skulle dricksvattenfontän vara oanvändbar eller saknas, bör var man använda egen mugg.
- 7) Kojkläder böra vädras en gång i veckan.
- 8) Underkläder böra bytas två gånger i veckan.
- 9) Förekomst av ohyra bör omedelbart anmälas och avlusning snarast verkställas.

I. Difteri och scharlakansfeber.

a) Patienten remitteras till behörigt epidemisjukhus; intill dess transport dit lämpligen kan ske, isolering i sjukhytt eller isoleringshytt.

b) Kojkläder, linne och gångkläder, som använts av patienten efter insjuknandet, tillvaratagas särskilt och inläggas i ett väl tillknutet lakan eller tvättbar säck samt desinficeras snarast med ånga. I hytt eller mäss samt i övrigt, där ångdesinfektion ej lämpligen kan verkställas, äger motsvarande desinfektion rum med formalin.

Trossbotten, mäss eller sjukhytt, där fall av ifrågavarande sjukdomar förekommit, samt den insjuknades manskapsskåp eller garderob rengöras med varm 5 % kresol-såplösning.

c) Matkärl, muggar, knivar, gafflar och skedar tillhörande patientens backlag desinficeras medelst kokning. Om servisens beskaffenhet ej tillåter sådan, sker desinfektionen med 3 % sodalösning om 60° C. under $\frac{1}{2}$ timme.

d) Ha fall av ovannämnda sjukdomar inträffat ombord, underkastas befäl, underbefäl och manskap besiktning av svalget och huden. Besättningen uppställs, och var man medför sin matsked för användning som munspatel. Skedarna kokas efter slutad besiktning.

e) Prov för bakteriologisk undersökning toges utom från den, som misstänkes vara sjuk i difteri, även från dem, som tillhöra patientens backlag. Dessa hållas vid fall av ovannämnda sjukdomar såvitt möjligt vid skaffning och övningar isolerade från den övriga besättningen samt undergå dagligen vid sjukmönstring besiktning av svalget och huden.

f) Har på fyra dagar intet nytt fall inträffat, återgås till vanliga förhållanden.

g) Vid upprepade fall av scharlakansfeber under längre tid toges under övervägande verkställande av serologisk reaktion för utrönande av immuniteten till den omfattning, som förhållandena erfordra.

II. Mässling, röda hund och pässjuka.

Patienten isoleras och remitteras om möjligt till sjukhus i land; desinfektion behövlig.

III. Tuberkulos.

a) Patienten remitteras till sjukhus i land eller till den flottans station, han tillhör.

b) I övrigt iakttagas föreskrifterna i I b) och c).

IV. Tyfoidfeber, paratyfus och rödsot.

a) Iakttagande av föreskrifterna i I a) och b).

b) Iakttagande av föreskrifterna i I c) ävensom desinfektion morgon och afton av pissoirer och klosetter med varm 5 % kresolsåplösning, intill dess en vecka förflutit efter senast iakttagna fall.

V. Barnförlamning och sömnsjuka.

a) Iakttagande av föreskrifterna i I a) och b) ävensom c) intill dess tio dagar förflutit efter senast iakttagna fall.

b) Ha fall av dessa sjukdomar inträffat, hållas de, som varit i närmare beröring med verkligt eller misstänkt sjuka, såsom i samma backlag eller arbetslag, vid skaffning och övningar i möjligaste mån avskilda från övrig personal och underkastas daglig läkarobservation, intill dess tio dygn förflutit efter senast inträffade fall, samt tillhållas därunder att skölja munhåla och svalg 3 gånger dagligen med 1.5 % vätesuperoxidlösning.

c) Till undvikande av smittas spridande från fartyget får endast nödvändigaste kommunikation äga rum med andra fartyg och med land, intill dess tio dagar förflutit efter senast inträffade fall.

VI. Epidemisk hjärnhinneinflammation.

a) Iakttagande av föreskrifterna i V a) — c).

b) Framställning om prov för bakteriologiska undersökningar genom bakteriologiskt

laboratorium göres om erforderligt hos medicinalstyrelsen, hälsovårdsnämnd eller annan motsvarande myndighet.

c) Profylaktisk vaccinering med vaccin från statens bakteriologiska laboratorium eller annat sådant institut företages till den omfattning, som förhållandena erfordra.

Vid fall av övriga allvarigare smittosamma sjukdomar iakttagas i tillämpliga delar motsvarande åtgärder med behörig hänsyn till respektive sjukdomars egenart och med ledning av medicinalstyrelsen »Råd och upplysningar angående vissa smittosamma sjukdomar».

Särskilda föreskrifter för desinfektion.

1. Kokning medelst vatten eller svag såplut skall äga rum under minst 10 minuter, varvid de föremål, som skola desinficeras, fullständigt täckas av vattnet.
Obs. Långsam uppvärmning.

2. Desinfektion med strömmande ånga verkställes ombord, där desinfektionsugn eller autoklav ej finnes, bekvämast i ett badkar med inlett ångrör eller i tunna, låda, cistern genom inledning av ånga med rör eller slang. Ångan skall rikligt strömma igenom under 1 timme, varvid fartygsläkaren tillser, att ångan får lämpligt till- och avlopp samt att kärlet täckes på tillfredsställande sätt.

3. Skott, durkar, däck, tvättbara möbler, skåp och klosetter m. m. rengöras med varm 5 % kresolsåplösning.

4. Formalindesinfektion. I hytter och mässar med stoppade madrasser och möbler besprutas dessa såväl som mattor, gardiner, gång- och sängkläder (*obs.* särskilt alla fläckar) med 5 % formalinlösning. Härtill användes assurancespruta med spridare för strålen. Hytten avstänges efteråt i 24 timmar. Därefter vanlig rengöring och luftning samt piskning av möbler och kläder.

Obs. Noggrann efterbehandling av vid desinfektionen använda redskap.

Av marinöverläkaren den 7 november 1908 utfärdade föreskrifter (Reglemente för marinen del II bil. 8) om liknande åtgärder upphöra härmed att gälla.

Stockholm den 11 oktober 1927.

GUNNAR NILSON.

S. Radhe.